

An Exposition of the Seven Church Ages

Chapter Five

Inshita Ya Lukuta Lwa Pergamo

Ukusokolola 2:12-17

"Na kuli malaika wa lukuta lwa mu Pergamo lemba auti; Efyo Asosa Uuli no lupanga ulwa twila kubili kubili;

Naishibe milimo yobe, no ko waikala, ukuli icipuna ca bufumu icakwa Satana: kabili waikatishe Shina Lyandi, ne citetekelo ca kuli Ine tawakene, nangu ni mu nshiku shakwa Antipa inte Yandi ya cishinka, uwa ipaiwe muli imwe, apaikala Satana.

Lelo ndi na tumo utwa ku kushinina, walikwata uko abaikate sambilisho lyakwa Baalamu, uwa sambilisho Balak ukupose ca kupuntwisha ku ntanshi ya bana bakwa Israele, ukubalengo kulye fyaipaiwe amalambo ku tulubi, no kucito bulalelale.

Ifyo fine wakwata abaikata isambililo ilya bena Nikola, ico napata.

Lapila; nakana nga taucitile ifi nkesa bwangu kuli iwe, elyo nkalwa na bo ku lupanga lwa mukanwa Kandi.

Uuli no kutwi omfwe, ico Mupashi ulesosa ku nkuta; Uwacimfya nkamupelapo mana uwa fiswa, no kumupela ilibwe ilya buuta, apalembwa ishina lipya, ilishaishibikwa ku muntu kano uwalipokelela."

Pergamo

Pergamum (ishina lya kale) wabelele mu Mysia, mu musumba uwaletapilishiwa ne mimana itatu, ni umo uyo uwaleitila muli bamba. Walondolwelwe ngo musumba umo uwaemba ngashi mu Asia. Wali musumba uwa ntambi na library iya cibili kano kuli ilya mu Alexadria. Lelo wali musumba uwa lubembu ngashi, wapelwe ku misango yabipa iya ntambi iya kushinshimuna kwa Aesculapius, uyo bale shinshimuna mu musango wa nsoka iya mweo iyo yasungilwe no kulishiwa mwi tempile. Muli uyu musumba uwaemba uwa fimuti ifya fubana ifya letapilishiwa, umwalepita icintubwingi na mu ncende sha kutushishamo mwaikela akalibumba akanono aka bacetekela abaipela abo abashatumpikwe no kuyemba kwa bufi, kabili balipatile ukupepa kwa kwa Satana uko kwaiswile ilye ncende.

Inshita

Inshita ya Pergamo yapwile nalimo imyaka imyanda itatu, ukufuma 312 ukushinta 606 A.D.

Inkombe

Ukubomfya ifunde Iyesu ilya pelwa na Lesa ku kusalilako inkombe kuli cila nshita, cilya e kutila, tulasala ulya umo uo bukapyunga bwakwe bwapalanako ukulingana na bulyo bwa nkombe ya ntanshi, Paulo, ukwabulo kutwishika tulelano

kutula inkombe ya Pergamo ali ni Martin. Martin afyelwe mu 315 mu Hungary. Nomba, umulimo wa mubumi bwakwe bwali mu France umo abombele no kushinguluka Tours nga bishop. Afwile mu 399. Uyu uwashila umukalamba ali ni yama uwa Mwinakristu naumbi umusuma, Patrick Washila uwa ku Ireland.

Martin apilibwilwe kuli Kristu ilyo alekonka umulimo ngo mushilika uwaishibisha. Cali ilyo acili muli ci cifulo elyo cisungusho ica kupapusha nganshi cacitike. Calembwa ukutula kalomba lombalele nalwala mu musebo wa mu musumba uko Martin atuminwe. Ukutalala kwa nshita ya mpepo kwali cililemo uko ena afililwe ukushipikisha pantu afwele insamu. Takwali nangu umo uwaposeleko amano ku fya kukabila fyakwe mpaka ilyo Martin aishile. Ukumona ubulanda ubwa uyu muntu umubusu, lelo ukukana kwata icakufwala na cimbi, afulile ikoti lyakwe ilya kunse, no kulepula pabili no lupanga lwakwe, kabili apombele umuntu insalu uwakatile ne mpepo. Alimwafwilisho mu busuma bonse ubo engacita kabili atwalilile ukuya mu nshila yakwe. Ilya nshita ya bushiku Shikulu Yesu amonekele kuli ena mu cimonwa. Palya Aliminine, nga kalomba lombalele, uwa pombwa muli citika waca kufwala cakwa Martin. Alandile kuli ena no kutila, "Martin, nangula ena ni katukumene fye Namfwika ine ili laya." Ukufuma ilya nshita ukuya pantanshi Martin afwaile ukubombela Shikulu no mutima wakwe onse. Ubumi bwakwe bwaishileba ifisungusho ifyalekana lekana ukulangisha amaka yakwa Lesa.

Panuma ya kufuma mu bushilika kabili no kwisaba intungulushi mu lukuta, alikosele nganshi ukukanya ukupepa utulubi. Aliputawile ifimuti, atobele ifimpashanya no kubongolola ifipailo. Ilyo bamutakenye ku basenshi pa milimo

yakwe alibashinine nganshi mu musango umu wine uo Eliya acitile bakasesema bakwa Baali. Aliipele ukukakwa ku cimuti kulya eko cabeyamina pa kutila ilyo caputulwa cinga mufwanta kano fye Lesa acingilila no kupilibwila icimuti kumbi ilyo calewa. Abasenshi mu bukali bali mukakilile ku cimuti ico calekula ku mbali ya lupili, ukushininkisho kutila ukutintwa ukwa maka ya cifyalilwa kuti kwalenga umuti ukuwa filya fine no kumufwanta. Lilya line umuti wa tendeke ukuwa, Lesa ali upilibwile kabili ku mulundu wa lupili, ukupusana ku mafunde yonse aya cifyalilwa. Abasenshi abalebutuka balifwantilwe ilyo icimuti cawile pa bengi muli bena.

Abelyashi Iya kale balisumino kutila nalimo pa nshita shitatu alibushishe abafwa ku citetekelo mwi Shina Iyakwa Yesu. Pa nshita imo apepele umwana uwafwa. Nga Elisha, alilalile pa kanya no kupepa. Kaishile bwelela ku mweo no bumi busuma. Pa nshita imbi aitulwe ukwafwilisha ukupokolola munyina uyo uwaletwalwa ku mfwana mu nshita ya kucushiwa ku kalamba. Pa nshita ilyo afikile umuntu umubusu ninshi na fwa kale. Bali mukulike ku cimuti. Umubili wakwe wali uwabulo mweo kabili na menso yakwe yafumine kunse emo yekala. Lelo Martin alimwikishe panshi, kabili ilyo apepele umwaume aishile bwekeshiwa ku mweo kabili ku lupwa lwakwe ulwasangalala.

Martin tatalile ukutina umulwani te mulandu ngali nani. E ico aile palwakwe mu kuyamona imfumu iya bipa iyo yakwete umulandu wakwipaiwa kwa bashila abengi abaisushiwa no Mupashi. Imfumu tayasumine ukuti bengamonana, e ico Martin aile mukumona cibusa wa mfumu, umu Damasus, bishop umunkalwe uwa ku Rome. Lelo bishop, ukuba Umwinakristu uwa fye uwa mwangashi uwa bufi alifililwe ukupapata. Martin abwekelemo kwi sano, lelo pali iyi nshita impongolo shali komenwe kabili balikene uku musuminisha ukwingila. Alambalele pa cinso cakwe kuli Shikulu kabili apepele ukutula engalengwo kwingila mwisano. Aumfwile shiwi ukumweba ukutula ima. Ilyo acitile cilya, amwene mpongolo ukwisuka ishine sheka. Aile mukati ka lubansa. Lelo cilolo uwafikansa alikene ukupilibula umutwe wakwe no kulanda kuli wene. Martin nakabili alipepele. Ilyo line umulilo watendeke ukwaka ukufuma mwisamba Iya cipuna ca bufumu kabili imfumu iishasansamwike yali fuminepo ulubilo. Mucine Shikulu alaleta panshi aba mataki no kusansabika pa mulu

abaicefya.

Uku e kwali ukubilima kwakwe mukubombela Shikulu icakutula Kasebanya alilengelwe ukumfwa ububi nganshi. Abalwani abalekanya icine baingishe ifipondo incito ku kwipaya Martin. Baishile mubumfisolo ku ng'anda yakwe kabili ilyo bali mupepi no ku mwipaya, aiminine uwashipa no kupelo mukoshi wakwe ku lupanga. Ilyo baishile ku ntanshi, amaka yakwa Lesa ilyo line yalibasunkile kunuma mulya mu cipinda. Bali abacimfiwa nganshi muli ilye mibele iya mushilo iya kutinya kabili ica kutila baamfwile ku maboko na makufi no kulombo bwelelo pa kwesho bumi bwakwe.

Ilingi line ilyo abantu balebomfiwa nganshi kuli Shikulu besa mu kuitumika ne cilumba. Lelo te fyo cali kuli Martin. Wene atwalilile ukuba umubomfi wakwa Lesa uwa icefya. Inshita imo iya bushiku ilyo aleiteyanya umwine ukuya ku cintamba, kalomba lombamba aishile uko alesomena no kulomba ifya kufwala fimo. Martin asontele kalomba lombamba kuli dikoni wakwe umukalamba. Dikoni uwa cilumba amwebele ukuya. Ukufuma palya abwekelemo ukumona Martin. Martin alimine no kupela kalomba lombamba umwingila wakwe wine uusuma, kabili no kweba dikoni ukumuletela umwingila umbi ushalemoneka bwino. Ilya nshita ya bushiku ilyo Martin aleshimikile Cebo, umukuni wakwa Lesa wa mwene ulubuuto ulwa buta ulwa leaka bwino ukushinguluka umubili wakwe.

Mucine uyu ali muntu umukalamba, inkombe ya cine kuli ilya nshita. Tatalile ukukabila fimi lelo ukusekesha Lesa aikele ubumi ubwa sanguluka nganshi. Tekuti akwate ukushimikila mpaka intanshi apepa no kuba mukubilima kwa bumupashi nganshi ngo wakwishiba no kupela ukupanga konse kwa kwa Lesa ku Mupashi wa Mushilo uwa tuminwe ukufuma ku mulu. Ilingi line kuti aleka abantu balelolela ilyo alepepa ku kushininkisha ukwapwililika.

Ku kwishiba fye pali Martin na bukapyunga bwakwe ubwa pulamo kuti calenga umu ukutontonkanya ukutula ukucushiwa kwa ba mushilo kwalilekele. Tefyo cali. Nalyo line baleonaulwa kuli kasebanya ukupitila mukubomba ukwa mubifi. Baleocewa pa fimuti. Baleba pampamina ku milando ukullosha icinso panshi kabili imbwa sha mu mpanga baleshikakwila pali bena, pakutula imbwa shingasumaula umunofu na mala, ukusha abalecushiwa ukufwa mu bucushi ubwa bipisha. Utunya twaletumbulwa ukufuma kuli ba nacifyashi abali pa bukulu no kuposelwa ku nkumba. Amabele ya banakashi baleyaputula, kabili balepatikishiwa ukwiminina fye ilyo ukutunta ukuli konse ukwa mutima kwa lepongolola umulopa mpaka balepwa maka no kufwa. Ubusanso bwalililepo ukutontonkanyapo ilyo umu eluka ukutula uyu tawali mulimo wa basenshi, lelo mu nshita ishingwa walelengwa ku baleitwo kuba Abenakristu abo abatontonkenye ukutula balecitila Lesa icisuma ukufumyapo aba bashilika abacumfwila aba lupanda abo abaiminine pa Cebo kabili no kunakila kuli Mupashi wa Mushilo.

Yohane 16:2,

"Bakamutamfya mu masunagoge; lelo, ikese nshita, iya kuti onse uwamwipaya akatila e kubombela Lesa."

Mateo 24:9,

"E Iyo bakamupela ku bucushi, no kwipaya; kabili mukaba abapatwa ku nko shonse pa mulandu we Shina Lyandi."

Ku fishibilo ne fipapwa, ku maka ya Mupashi, Martin icine cine alishininkishiwe nge nkombe kuli ilya nshita. Lelo takwete fye ica bupe kuli bukapyunga ubukalamba, ena umwine aleba lyonse uwa cishinka ku Cebo cakwa Lesa. Alilwishishe utubungwe. Alikenye ulubembu mu ncende isha pa mulu. Alangishe icine mu cebo na mu mulimo kabili aikele ubumi ubutuntulu ubwa Mwinakristu uwacimfya.

Kalemba we lyashi Iya bumi alembele pali wene muli uyu musango. "Takwali nangu umu uwatalile ukumona wene nafulwa, atemwa ukusunkanishiwa, atemwa ukukalipwa, atemwa ukuseka. Lyonse ena ali fye cimo cine kabili umusango umu wine, kabili kwamoneke icintu cimo icacila pa cifwa, ukufwikwa pa cinso cakwe icintu icapala nge nsansa isha mu mulu. Tapatalile ukubapo icintu icili conse pa milomo yakwe kano Kristu, tamwatalile ukube cintu cimbi mu mutima wakwe lelo umucinshi, umutende ne nkumbu. Ilingi line alelila pa membu nangu sha balya abalefwaya ukumwipaya, abo ilyo ali tondolo kabili talipo balemulwisha ne milomo ya mifwi ne

ndimi sha busungu. Abengi bali mupatile ku maka ayo bena abene tabakwete kabili tekuti bapashanyeko; kabili owe! balya aba mupatile nganshi bali ma bishop."

Ukuposha

Ukusokolola 2:12b

"Efyo Asosa Uuli no lupanga ulwa twila kubili kubili."

Imbila ku nshita ya lukuta ulwa citatu ili mupepi no kwisa. Ukumoneka ukwa citatu ukwa ubu ubwangalo ubulefunguluka ubwa kwa "Kristu mukati ka lukuta Lwakwe" kuli mupepi no kusokololwa. Ne shiwi ilyapala nge ntandala, Umupashi ulelangisha Ulya Uwapulamo, "Uuli no lupanga ulwa twila kubili kubili!" Ifyo bwabo bupusano ubukalamba uku kuilangisha ukufuma panshita ilyo Pilato aishibishe Umwana wa mpaanga wakwa Lesa, nafwala umwingila uwa kusenteka uwa kashikila ce, uwapumwa kabili nafwikwa ne cilongwe ca myunga, aletila, "Moneni Imfumu yenu!" Nomba, uwafwikwo busaka no kufwikwa no bukata na iminina Shikulu uwa buuka, 'Kristu, amaka yakwa Lesa'.

Muli aya mashiwi, 'Uuli no lupanga ulwatwila kubili kubili' mwaba ubusokololo na bumbi ubwa Mutwe wa Bulesa. Mu Nshita ya Efese, muli no kwibukisha, Amonekele nga Lesa Ushipilibuka. Mu Nshita iya Smurna twali Mumwene nga Lesa UMO WA CINE kabili kunse ka Ena takwali naumbi. Nomba muli iyi Nshita iya Pergamo kuli ubusokololo nabumbi ubwa Mutwe Wakwe wa Bulesa, ukutantikwa pakwampana Kwakwe no lupanga ulwa twila kubili kubili, ico cabe Cebo cakwa Lesa.

AbaHebere 4:12

"Pantu Icebo cakwa Lesa ca mweo, kabili caliluma, no kutwo kucilo lupanga lonse ulwatwila kubili kubili, kabili cilatula na ku kulekanyo mutima no mupashi, ne mfyufyu no bu fyompo, cilingulula amatontokanyo na mapange ya mutima."

Abena Efese 6:17

"Buleni ne ca kubako mutwe ce pusukilo no lupanga Iwa Mupashi ulu e Cebo ca kwa Lesa."

Ukusokolola 19:13 & 15a,

"Nafwale laya ilyatumpikwa mu mulopa: ne Shina Lyakwe ni Cebo cakwa Lesa. Na mukanwa Kakwe mulefumo lupanga ulwatwa."

Yohane 1:1-3,

"Mukutendeka mwali Icebo, kabili Cebo ali pamo na Lesa kabili Cebo ali ni Lesa. Cimo cine (Cebo) cali mu kutendeka pamo na Lesa. Ifintu fyonse fyalengelwe kuli Wene, kabili ukwabula Wene takwalengelwe cintu nangu cimo icalengelwe."

Yohane 5:7,

"Inte shaba shitatu mu Mulu: Tata, Icebo, kabili no Mupashi wa Mushilo, kabili ifi fitatu fyaba CIMO."

Nomba kuti twamona ukwampana Kwakwe ne Cebo. WENE E CEBO. Filya e fyo Wene Aba. ICEBO MWI SHINA LYAKWE.

Muli Yohane 1:1 umu isoso kutila "Mukutendeka mwali Cebo," Ishinte uko tufumya ubwilulo bwesu

ubwa 'Cebo' ni 'Logos' ico cipilibula 'itontonkanyo atemwa ilyano.' Yakwata ubupilibulo bubili ubwa 'itontonkanyo' kabili 'ukulanda'. Nomba 'itontonkanyo ukulangishiwa' caba e 'cebo', 'atemwa ifyebo'. Bushe ici te cisuma kabili icawamisha? Yohane alesoso kutila ilyano lyakwa Lesa lyalangishiwe muli Yesu.

Kabili Paulo alesosa icintu cimo cine mu BaHebere 1:1-3,

"Kale Lesa, Alelandila kuli bashifwe muli ba kasesema mu fyakaniko ifingi ne misango iingi, lelo pa mpela ya nshiku shino nalandila kuli ifwe mu Mwana Wakwe, (Logos) Uo Asontele ukube mpyani ya fintu fyonse, muli Uyo kabili Acitile ifya muyayaya;

Wene pakubo kubeka kwa bukata Bwakwe, ne cipasho ca Buntu Bwakwe, asendele ne fintu fyonse ku cebo ica maka Yakwe, ilyo Acitile ukusangululwa ku membu shesu, aikele ku kulyo kwa Bumulopwe mu mulu."

Lesu aishile langishiwa mu buntu bwakwa Yesu Kristu. Yesu ali Icipasho ca kwa Lesa Icalangishiwa.

Nakabili muli Yohane 1:14,

"Kabili Cebo aishilebo buntunse no kwikala muli ifwe."

Ubutuntulu bwine bwakwa Lesa bwalengelwe ubuntunse no kwikala muli ifwe. Umupashi ukalamba uwakwa Lesa Uo umuntu nangu umo tekuti apalameko, Uo umuntu nangu umo tamonapo atemwa engalolekesha nomba alikele mu mubili no kwikala mukati ka bantu, ukulangisha umwisulo wakwa Lesa ku bantu.

Yohane 1:18,

"Umuntu nangu umo tatala mona Lesa; Umwana uwafyalwa eka, Uuli pa cifuba cakwa Wishi, Wene ewa Musokolwele."

Lesu, Uo munshita shimo kuti alangisha ukubapo Kwakwa kwi kumbi atemwa intumba ya mulilo iyo yaletele umwenso mu mitima ya bantu; uyu Lesu, Uo imibele ya mutima wakwe yalengelwe ukwishibikwa ukupitila fye ku busokololo ubwa fyebo ukupitila muli bakasesema, nomba aishileba Emmanuele (Lesu aba na ifwe) ukuilangisho Mwine. Ishiwi, 'ukulangisha,' lyafumishiwa kwi shinte Iya ci Hela ilyo twilula lyonse nga exegesis, ico cipilibula ukulondolola bwino bwino no kucilengo kuba ukumfwika. Cilya efyo ICEBO ica Mweo, Yesu, acitile. Aletele Lesu kuli ifwe, pantu Ali ni Lesu.

Asokolwele Lesu kuli ifwe mukupwililika ukwine kwine icakutula Yohane kuti asosa pali Wene muli 1 Yohane 1:1-3

"Icabako ukufuma pa kutendeka, Ico twaumfwa, (Logos cipilibula ukulanda) Ico twamona mu menso yesu, Ico twalolesha, ne minwe yesu yakumyako ica Cebo ca Mweo;

(pantu Umweo wasokoloka, kabili twaumona, no ku ushimiko bunte, no kulanga kuli imwe umweo Uyo wa muyayaya, Untu wali kuli Wishi, no kutusokolwela;)

Ico twamona no kumfwa e co tulanda kuli imwe, ukuti na imwe mube ne senge pamo na ifwe: kabili icine cine isenge tuli nalyo pamo na Wishi, kabili pamo no Mwana Wakwe Yesu Kristu."

Ilyo Lesu mucine asokolwelwe, Amonekele mu mubili. "Uyo uwamona Ine

namona Tata."

Nomba ukubwekela mu Bahebere 1:1-3 twacimono kutila Yesu ali icipasho ca musango wakwa Lesu. Ali ni Lesu ukuilangisho Mwine mu muntu ku muntu. Lelo kuli cintu na cimbi ica kumonapo muli aya ma vesi, maka maka vesi iya kubalilapo ne yacibili.

"Kale Lesu Alelandila kuli bashifwe muli bakasesema mu fyakaniko ifingi ne misango iingi, lelo pampela ya nshiku shino nalandila kuli ifwe mu Mwana Wakwe."

Ndefwaya imwe mumone pano ku mbali ya Baibele yenu muli no kumona ukulungamika. Ishiwi, 'kuli' talyaba ubwilulo ubwalungama. Lilingile ukuba 'MULI'. Te, 'kuli'. Lyena elyo libelengwa bwino, "kale Lesu alandile kuli ba shifwe MULI bakasesema ukupitila mu Cebo".

Samwele 3:21b,

"Pantu Yehoba Aisokolwele kuli Samwele mu Shilo mu Cebo cakwa Yehoba."

Cilya cilelangisha 1 Yohane 5:7 mukupwililika, "Umupashi kabili ne Cebo fyaba CIMO." Yesu asokolwele Tata. Icebo casokolwele Tata. Yesu ali Icebo ca Mweo. Lesu alumbanishiwe, ilelo Acili cilye Cebo ica Mweo.

Ilyo Yesu ali pe sonde Atile,

"Bushe tauletetekela ukuti Ine ndi muli Tata, na Tata muli Ine? Ifyebo ifyo nanda kuli imwe, nshisosa ku maka yandi ne Mwine; lelo ni Tata uwa ikala muli Ine. Eucite milimo Yakwe." (Yohane 14:10)

Pano paleshininkisha bwino bwino ukutila ukulangishiwa ukwapwililika ukwa kwa Lesa mu Mwana kwali ukupitila ku Mupashi uwali mukati ukulangishiwa mu Cebo ne milimo. Ici e cilya cine ico tusambilisha inshita fye yonse. Ilyo nabwanga akabwekela ukuba nabwanga wa Cebo, akalangisha imilimo imo ine iyo Yesu alangishe. Cebo ni Lesa. Umupashi ni Lesa. Fyonse fyaba CIMO. Cimo te kuti cibombe kunse ka ci nankwe. Nga cakutila umo mucine cine alikwata Umupashi wakwa Lesa, ali no kukwata Icebo cakwa Lesa. Filya efyo cali na bakasesema. Balikwete Umupashi wakwa Lesa muli bena kabili Icebo caishile kuli bena. Filya e fintu cali na Yesu. Muli Wene mwali Umupashi ukwabule cipimo kabili Icebo caishile kuli Wene. (Yesu atendeke ukucita no KUSAMBILISHA. Isambilisho lyandi te Lyandi, lelo lyakwa Tata Uwa Ntumine. Imilimo ya Batumwa 1:1, Yohane 7:16.)

Ibukisheni nomba, Yohane Kabatisha ali fyonse fibili kasesema kabili inkombe ya bushiku bwakwe. Ali uwaisushiwa na Mupashi wa Mushilo ukufuma munda yakwa nyina. Ilyo alebatisha mu Yordan Icebo cakwa Lesa (Yesu) aishile kuli ena. Icebo lyonse cisa kuli abo abaisushiwa mucine na Mupashi. Cilya e cishininkisho ica kubo waisushiwa na Mupashi wa Mushilo. Filya efyo Yesu asosele fikaba e cishininkisho. Atile, "Kabili nkalomba kuli Tata kabili Akamutumina Ubukota bumbi pakutila Akekale na imwe umuyayaya. No yu Mupashi uwa cine, Uo isonde tekuti lipokelele." Nomba twalishiba ifyo Icebo caba.

"Icebo Cenu e Cine." (Yohane 17:17b)

Nakabili muli Yohane 8:43,

"Inga cinshi mushishibile ukulanda Kwandi? Ni co mwafilwo kumfwe Cebo Candi."

Bushe na mumono kutila Yesu atile ukutila isonde talyakapokelele Umupashi wa Mushilo? Cisuma, muli iyi vesi iyo nabelenga fye, nangula Icebo tekuti bacipokelele. Cinshi? Pantu Umupashi ne Cebo fyaba cimo, kabili nga na mukwata Mupashi wa Mushilo nga ba kasesema, Icebo kuti caisa kuli imwe. Kuti mwa cipokelela.

Muli Yohane 14:26,

"Lelo Ubukota, Uwaba Mupashi wa Mushilo, Uo Tata akamutumina mwi shina Lyandi, Wene AKAMUSAMBILISHA fyonse, no kumwibulula fyonse, ifyo nasosele kuli imwe."

Pano nakabili tulesanga Icebo ukwisa pamulandu wa Mupashi wakwa Lesa.

Nakabili muli Yohane 16:13

"Lelo ilyo akesa Ulya Umupashi wa Cine, (Cebo) akesa Aka mutungulwila mucine conse, (Icebo Cenu e Cine), pantu Takalande ifintu Fyakwe: lelo ifyo Aumfwa (Icebo cakwa Lesa) efyo Akalanda (Icebo) kabili Akalangisha kuli imwe ifikesa." (Umupashi ukuleta Icebo ca Busesemo).

Ndefwaya imwe ukumona bwino nganshi ukutila Yesu tasosele ukutila icishininkisho ica kubatishiwa na Mupashi wa Mushilo cali ukulandila mu ndimi, ukwilula, ukusesema, atemwa ukubilikisha no kushana. Atile icishininkisho cikesaba ukutila imwe mukaba mu CINE; mukesaba mu Cebo cakwa Lesa ica mu nshita yenu. Icishininkisho cabapo no kupokelela cilye Cebo.

Mu 1 Abena Korinti 14:37,

"Ngo muntu aitungo kuba kasesema, nalimo uwa bumupashi, eluke ifi fintu ndelemba kuli imwe ukuti lifunde lyakwa Shikulu."

Nomba moneni cilya. Icishininkisho ica Mupashi uwali mukati cali ukusumina

no KUKONKA ico kasesema wakwa Lesa apele ku nshita yakwe ilyo aletantika ulukuta bwino. Paulo asosele kuli abo abalumbwile ubusokololo bumbi, (vesi 36)

"Bushe, ni kuli imwe Icebo cakwa Lesa cafumine? atemwa ni kuli imwe mweka cafikilile?"

Icishininkisho ica Mwinakristu uwa cetekela uwaisushiwa no Mupashi te kulete cine (Icebo), lelo ukupokelela icine (Icebo), no kucetekela no kucinakila.

Bushe na mumona mu Kusokolola 22:17

"Kabili Umupashi na nabwinga batila, Iseni, _No uleumfwa asose, Iseni."

Mwamona, nabwinga alande Cebo cimo cine nge fyo Mupashi ucita. Wene ni nabwinga wa Cebo ukushininkisha ukutila alikwata Umupashi. Muli cila nshita ya lukuta tulomfwa aya mashiwi,

"Uyo ukwete ukutwi, lekeni omfwe ico Mupashi ulesosa ku nkuta."

Umupashi ulapele Cebo. Nga na mukwata Umupashi muli no kumfwe Cebo ica nshita yenu, nga balya Abenakristu aba cine babule Cebo ica nshita yabo.

Bushe na mumfwa lilye tontonkanyo ilya kulekelesha? Ndebwekeshapo, cila nshita iya lukuta ipwa no kukonkomesha kumo kwine. "Uyo ukweto kutwi, lekeni ena (umuntu umo) omfwe ifyo Mupashi ulesosa ku nkuta." Umupashi upele Cebo.

Walikwata icine icacila nshita. Cila nshita yalikwete abasalwa bakwe, kabili lilye bumba ilyasalwa lyonse 'Iya leumfwa icebo,' no kucipokelela, ukushininkisho kutila balikwete Mbutu muli bena.

Yohane 8:47,

"Uwakwa Lesa omfwe Fyebo fyakwa Lesa. Pa mulandu wa ici e co tamumfwila, ico tamuli bakwa Lesa."

Balikene Cebo (Yesu) kabili Ifyebo Fyakwe fya nshiku shabo, lelo imbuto iya cine yali pokelele Cebo pantu bali bakwa Lesa.

"Kabili abana Bobe BONSE bakaba abasambilishiwa kuli Yehoba." (Umupashi wa Mushilo)

Esaya 54:13.

Yesu asosele cintu cimo cine muli Yohane 6:45. Ukuba UMO NE CEBO cishininkisha nga cakutila muli bakwa Lesa kabili abaisushiwa no Mupashi. Tapaba ifunde limbi.

Lelo indimi cinshi no kwilula kabili ne fya bupe fimbi? Fyaba ukumonekela. Filya eflyo Icebo cisambilisha.

Belengeni cena mu 1 Abena Korinti 12:7,

"Awe kuli onse kwapelwo KUMONEKA kwa ca Mupashi ku kwafwana."

Elyo Paulo alelumbula filye fyakumoneka.

Nomba kwaisha ili lipusho ilisuma nganshi ilyo njishibe imwe bonse mulefwaya nganshi ukwipusha. Cinshi ukumonekela takwabela icishininkisho ica kubo wa batishiwa na Mupashi wa Mushilo, pantu imwe mucine cine te kuti mulangishe Umupashi wa Mushilo kano fye mwali abaisushiwa icine cine na Mupashi? Nomba kuti natemwa ukusoso kutila cilya na cilungama, pantu nshifwaya ukulenga abantu ukumfwa ububi atemwa ukucilinganya pe sambilisho lyabo; lelo te kuti mbe umubomfi wakwa Lesa uwa cine nga nshimwebele ukupanga konse ukwa kwa Lesa. Cilya cishinka, bushe tacili?

Katulolekeshe fye panono pali Balaamu. Ali ni kapepa, ashinshimwine Lesa. Alilwike inshila isuma iya kupelelamo ilambo no kupalamina kuli Lesa, lelo tali kasesema Imbuto iya Cine pantu abulile icilambu ica bubifi, kabili ica bipishapo pali fyonse atungulwile abantu abakwa Lesa mu membu sha bulalalele no kupepa utu milungu. Lelo nomba ni nani uwingesha ukukana ukutila Umupashi wakwa Lesa wamonekele muli wene mu ciputulwa cimo icawamisha nganshi ica busesemo ubwa cine ubwa pwililika isonde lyatala ukumonapo? Lelo tatalile ukukwata Umupashi wa Mushilo.

Nomba kanshi, cinshi ico muletontontanya pali Kaifa, shimapepo mukalamba? Baibele isoso kutila aseseme umusango wa mfwana Shikulu akafwa. Ifwe bonse twalishiba takwaba ilyashi ilya pali wene ukubo wa isushiwa no Mupashi kabili umuntu uutungululwa no Mupashi nga Simone umukote uwa temwikwa atemwa uwashila umusuma uwaleitwa Anna. Nelyo line alikwete ukumoneka ukwine kwine ukwa Mupashi wa Mushilo. Tekuti tukane cilya. E ico ukumoneka kuli kwisa nge cishininkisho? Tacabamo mulya. Nga mucine cine mwalisushiwa no Mupashi wakwa Lesa muli no kukwata icishininkisho ca CEBO mu bumi bwenu.

Lekeni mulangishe ifyo ndeumfwa ukubo mwashika no kumfwikisha ici cine ku busokololo ubo Lesa ampele. Nomba ilyo nshilacilanda, ndefwaya ukusose ci. Mwe bengi imwe mwe bantu mwalincetekela ukuba kasesema. Nshilesoso kutila naliba. Ni mwe mwe basosa. Lelo ifwe bonse twalishibo kutila ifimonwa ifyo Lesa ampela TAFIFILWA NAKALYA. NANGU LIMO. Ngo muntu uli onse ashininkisha icimonwa icatalile ukufilwa ndefwaya ukwishiba palwa cena. Nomba ukutila mulankonka ukufika ne lelo ili pano ilyashi lyandi.

Imyaka ingi iya pitapo ilyo naishile ntanshi pakati ka bantu ba Pentecost, nali mukulongana kwabo kumo ukwa mu nkambi uko kwali ukumoneka ukwingi ukwa ndimi, ukwilula ukwa ndimi, no busesemo.

Bakashimikila babili e bali mukubomba mukulanda kwa uyu musango ukucila aba bwananyina bambi abashala. Naliipakishe nganshi mukulongana kabili nali mucine uwasekelela mu fyakumonekela ifya lekana lekana, pantu balikwete ubutuntulu bonse kuli bena. Cali ukukabila kwandi ukwapulamo ku kusambilila fyonse filya ifyo ninga sambilila palwa ifi fyabupe, e ico nasalile ukulanda ku baume babili palwa fyena. Ukupitila mu cabupe cakwa Lesa ica ba muli ine, nafwaile ukwishiba umupashi umwaume uwa kubalilapo, nga cakutila ali mucine cine uwakwa Lesa atemwa iyo. Panuma ya kulondolweshanya panono na ulya umusuma, munyina uwa icefya, nalishibo kutila ali uwa cine cine, Umwinakristu uwampomfu. Ali uwa cine. Umulumendo uwa konkelepo tali nakalya ngo wa kubalilapo. Ali uwa cilumba kabili uwa mataki, kabili ilyo nalelanda kuli wene icimonwa caishile pa menso yandi kabili namwene ukutila alyupile umukashana uwa mushishi uwa kashikila lelo aleikala no wamushishi uwa fitulukila kabili akwete abana babili kuli wene. Nga kwalitala ukubako bumbimunda, ali umo.

Nomba lekeni mwebe, nalitenshiwe. Musango nshi nshigatenshiwa? Aba pano abaume babili, umo uyo ali uwacetekela umwine mwine kabili uyu umbi ali umubembu kapashanya. LELO BONSE BABILI BALELANGISHA IFYA BUPE IFYA MUPASHI. Nalicushiwe kuli ici cimfulunganya. Nalifuminemo mukulongana ku kufwaya Lesa pa kwasuko. Naile neka ku ncende iya mubumfisolo kabili kulya na Baibele yandi nalipepele no kulolela pali Lesa ku kwasuko. Ukwabulo kwishiba ciputulwanshi ce Lembo ica kubelenga naishile isula fye Baibele pa ncende imo muli Mateo. Nabelengele pa kashita elyo kabili nabikile panshi Baibele. Mu kashita umwela wa pupile mu cipinda no kupilibula amabula ya Baibele mu BaHebere, icipandwa icalenga mutanda. Nali ibelengele ukupwisha kabili naiketwe nganshi na yalya ama vesi ayeni,

Abahebere 6:4-9,

"Pantu abakupulukwa kale, no kusondapo ica bupe ca mu mulu, kabili baba abakumako ku Mupashi wa Mushilo,

no kusondapo Icebo cisuma ca kwa Lesa, na maka ya bwikashi ubukesa,

kabili nga bafutatukako, ninshi cifilwa filwa ukubalenga bapya kabili ku kulapila: pakuti babwekeshapo ukuitanikila Umwana wakwa Lesa, no ku Musebanya pambilibili.

Pantu impanga ilenwa imfula ilokelapo ilingi, no kutwale filyo ifiyene kubo iliminwako, ipokelelapo ipalo lya kuli Lesa:

lelo nga ya mesha imyunga na bacilasa ninshi yakanwa, cikanga no kutipwa; impela ya iko kocewa.

Lelo mwe batemwikwa nelyo tulande fi pali imwe twasubila ifya wamako, ifye pusukilo fine."

Nalisele Baibele, no kuibika panshi, no kutontonkanya pakashita no kupepa nakabili nganshi. Nalyo line nshakwete ubwasuko. Nakabili naliswile Baibele ukwabulo kuposako amano lelo nshabelengele. Apopene umwela walipupile mu cipinda nakabili, elyo umuku naumbi amabula yapilibukile ku BaHebere mutanda no kuba palya pene ilyo mwela walekele. Nalibelengele filye fyebo nakabili, kabili ilyo nacidile, elyo walishile Umupashi wa kwa Lesa mucipinda kabili nalimwene icimonwa. Namwene mucimonwa umuntu uwa fwele ica buta tutu uyo uwaile mwibala ilya limwa fye no kutande mbuto. Kali akasuba akabula amakumbi, kabili ukutanda kwacitilwe mu lucelo. Lelo pakati ka bushiku panuma ilyo katanda mucabuta aile, umuntu mucafita aishile kabili mubumfisolo abyele mbuto na shimbi pakati ka shilya isho muntu mu cabuta abyele. Inshiku shalipitilepo_akasuba ne mfula fyapalile umushili; kabili ubushiku bumo kulya kwamoneke mbuto. Ifyo shali ishisuma. Lelo panuma ya bushiku bumo kwa moneke amankumba.

Ingano na mankumba fyakulile pamo. Shakulile ku mufundo umo wine. Shanwine ku kasuba kamo kene ne mfula.

Elyo ubushiku bumo imyulu shaishile pilibukila mu butale, kabili ifilimwa fyonse fyatendeke ukubonsa kabili no kufwa. Naumfwile ingano ukwimya umutwe wa shiko no kubilikisha kuli Lesa pa mfula. Ama nkumba nayo yasanswile amashiwi ya yako no kupapatila imfula. Elyo imyulu yalifitile kabili imfula yalishile, kabili nakabili ingano, nomba ishakatisha amaka shasanswile amashiwi ya shiko no kubilikisha mukupepa, "Shikulu alumbanishiwe." Kabili ku kusunguka kwandi naumfwile amankumba aya puputwilwe nayo yalolekeshe pa mulu no kusosa, "Aleluya!".

Elyo nalishibe cine ica kulongana kwa ku nkambi kabili ne cimonwa. Umulumbe wakwa Katanda kabili ne Mbuto, icipandwa ica lenga mutanda ica Bahebere, kabili icilangisho icine cine ica fya bupe fya Bumupashi mwi bumba ilya sankanishiwa_fyonse fyaishileba palwalala bwino bwino. Katanda mu ca buta ali ni Shikulu. Katanda mu ca fita ali ni kasebanya. Isonde cali cilimwa. Imbutu shali bantu, abasalwa na bacisanguka. Bonse balilile icakulya cimo cine, amenshi na kasuba. Bonse balipepele. Bonse bapokelele ubwafwilisho ukufuma kuli Lesa, pantu Alenga akasuba Kakwe ne mfula ukuwila pali bonse abasuma na babi. Kabili nangula bonse balikwete amapalo yamo yene aya suma kabili bonse balikwete imimonekele imo ine iisuma, KWALIKO NE LYO LINE BULYA BUMO BUPUSANO UBUKALAMBA, BALI ABA MBUTO ISHA

PUSANA.

Pano nakabili pali ubwasuko kuli Mateo 7:21-23

"Te onse uutila kuli Ine, Shikulu, Shikulu, akengila mu bufumu bwa mu mulu iyo; kano uucite cifwaya Tata Wa mu mulu.

Abengi muli bulya bushiku bakatila kuli Ine, mwe Shikulu, mwe Shikulu, bushe tatwasesemene mwi Shina Lyenu? bushe tatwafumishe ifiwa mwi Shina Lyenu? Bushe tatwacitile ifya maka ifingi mwi Shina Lyenu?

Kabili nkasosa kuli bene, nkatila Nshamwishiba nakalya: fumeni kuli Ine, mwe bacita amampulu."

Yesu talekana ukutila tabacitile imilimo ikalamba iyo Mupashi wa Mushilo eka enga cita ukupitila mu bantu. Lelo Alikene ukutala ukubeshiba bena. Aba tabali balya ababwekela kunuma. Aba bali aba bifi, abashapilibulwa, ifinangwa. Aba bali aba bufyashi bwakwa Satana.

Mwacimone ci. TEKUTI musose ukutila ukumonekela e cishininkisho ica ku fyalwa no Mupashi, abaisushiwa no Mupashi. Iyo mukwai. Nalasumina ukutila ukumoneka ukwa cine e cishininkisho ica Mupashi wa Mushilo ukubombe milimo ikalamba, lelo TACABA icishininkisho ica muntu palwakwe ukubo waisushiwa no Mupashi, nangula ulyo umuntu umo nakwata ubwingi ubwa filye fyakumoneka.

Icishininkisho ca kupokelela Mupashi wa Mushilo ilelo caba fye cimo cine nge fyo cali kunuma kulya mu bushiku bwakwa Shikulwifwe. Cabo kupokelela Icebo ica cine ica mu bushiku ubo muleikalama. Yesu tatalile ukukonkomesha pa bukankala ubwa Milimo nge fyo Acitile Icebo. Alishibe nga cakutila abantu balipokelele ICEBO imilimo kuti ya konka. Ilya e Baibele.

Nomba Yesu alishibe ukutila kwali no kuba ukutaluka ukukalamba ukufuma ku Cebo mu Nshita ya Pergamo iyo yali nalimo imyaka imyanda ibili ukufuma kucimonwa capa Patmos. Alishibe kulyo kutaluka kuli no kubalenga ukuya mu Nshita sha Mfifi. Alishibe ukutila inshila umuntu atalwike ukufuma kuli Lesa ku ntendekelo cali ntanshi ukusha Icebo. Nga washu cilye Cebo, washu Lesa. E ico Aleilangisha Umwine ku lukuta ulwali ku Pergamo, kabili mu cine ku nkuta shonse isha nshita shonse, "Nine Cebo. Nga mulefwaya Lesa mukati kenu, kanshi sengeleni no kupokelela Icebo. Mwileka umuntu uuli onse atemwa icintu icili conse cikabe pakati ka imwe na cilye Cebo. Ici e co ndemupela (Icebo) e kusokoloka Kwandi. NINE CEBO. Ibukisheni cilya!"

Ndesunguka nga cakutila tuli abasekeshiwa ukufikapo na cilye Cebo mukati kesu. Leken mupele itontonkanyo pano. Musango nshi tupepelamo? Tupepela mwi Shina Lyakwa Yesu bushe tatucita? Ipepo lyonse lyaba mwi Shina Lyakwa nga te ifyo takubo wasuko nangu bumu.

Lelo muli 1 Yohane 5:14 balatweba,

"Kabili uku e kupama tuli nako kuli Wene ukwa kuti nga twalomba akantu akalingene no kufwaya Kwakwe, Atumfwa; kabili nga twaishibo kuti Atumfwa, ico conse tulomba, twaishibo kuti tuli ne fintu ifyo twalomba kuli Wene."

Nomba tuleipusha, "Ingo bufwayo bwakwa Lesa ni cinshi?" Kwaba fye INSHILA imo ku kwishiba ubufwayo Bwakwe kabili cilya caba ukupitila ku CEBO CAKWA LESA.

Inyimbo Sha Bulanda 3:37,

"Nani uusosa no kuleka cipone, nga Shikulu tebele?"

Mwacimone ci. Nga tacili mu Cebo tekuti mucikwate. E ico tekuti tulombe kano fye cili mu Cebo, kabili tekuti tupapate atemwa ukulomba kano fye cili mwi Shina Lyakwa. Ici cili apa nakabili. YESU (Ishina) e CEBO (bufwayo). Te kuti mupatule Lesa kabili ne Cebo. Caba UMO.

Nomba kanshi, ici Cebo Alisha kunuma pe bula ilyalembwa cilundwa Cakwe ilyo mwacisumina ku citetekelo mu bumi ubwa isushiwa na Mupashi. Asosele ukutila Icebo Cakwe mweo. Yohane 6:63b. Lelo filya fine fye efo Aba:

Yohane 14:6,

"Ni ne Nshila, ne Cine no Mweo."

Abena Roma 8:9b

"Umuntu nga abulwo Mupashi wakwa Kristu wene te mwina Mwakwe iyo."

Mwacimone ci, Wene Mupashi kabili Wene e Mweo. Filya e filya fine Cebo caba; filya e filya fine ifyo Yesu aba. Wene e Cebo. E ico ilyo ulya uwafyalwa no Mupashi, umuntu uwaisushiwa na Mupashi mu

citetekelo asenda cilye Cebo mukati ka mutima wakwe no kucibika pa milomo yakwe, cinshi cilya cimo cine kwati ni Lesa ulelanda. Ulupili lonse lulingile ukuya. Satana te kuti e minine ku ntanshi ya ulya muntu.

Nga cakutila ulukuta, kunuma kulya muli ilya nshita ya citatu baikatilile fye ku busokololo ubwa Cebo ica mweo mukati kabo, amaka yakwa Lesa nga tayapwile nga filya ya citile muli shilye Nshita sha Mfifi. Kabili nelelo line, ilyo lukuta lukabwekela ku Cebo mu citetekelo, kuti twasoso ukwabulo kutwishika ukutila ubukata bwakwa Lesa ne milimo isuma iyakwa Lesa ikaba mukati ka luko nakabili.

Inshita imo ya bushiku ilyo nalefwaya Shikulu, Umupashi wa Mushilo walinjebele ukusende cilembelo candi no kulemba. Ilyo nabulile icilembelo ku kulemba, Umupashi Wakwe walimpele imbila iya ku lukuta. Ndefwaya ukuleta kuli imwe... Ili necakucita ne Cebo na nabwinga.

"Ifi efyo ndeesha ukulanda kuli imwe. Ifunde ilya kufyalana lyakutila icilengwa conse cilingile ukuleta umusango wa ciko, nangu ukulingana no Kutendeka 1:11, "Kabili Lesa atile, pe sonde napameshe icani, imbuto ya iko shiponye nseke, imiti yafisabo itwale fisabo mu musango ya iko, umuli inseke sha iko, pe sonde: elyo cali ifyo." Umusango onse uwa bumi uwali mu mbuto bwaishileba mu cilimwa kabili mpaka na mucisabo. Ifunde limo line lyaba na ku lukuta ilelo. Umusango wa mbuto onse uwatendeke ulukuta uli no kwisa kabili uli no kuba nge mbuto ya ntendekelo pantu ni mbuto imo ine. Muli shino nshiku shakulekelesha Ulukuta lwa cine ulwa kwa Nabwinga (imbuto yakwa Kristu) luli no kwisa kwi libwe lya pa Mutwe, kabili akaba ulukuta ulwapulamo, uluko ulwapulamo, ilyo alepalamina kuli Wene. Abo ababa muli nabwinga bali no kuba abapalana sana nga Ena icakutila bakaba na mu cipasho Cakwe cine. Ici cili pa mulandu wa kuti benga mpaana pamo Nankwe. Bakaba umo. Bakaba ukumoneka kwine ukwa Cebo icakwa Lesa wa mweo. Ifilonganino teti fimeshe ici (imbuto iya lubana). Baka mesha ifisumino fyabo kabili ne fishilano, ukusankanya pamo ne Cebo. Uku kusankanya kuleleta icintu casankana.

Umwana wantanshi (Adamu) ali Icebo cakwa Lesa imbuto iyalandwa. Apelwe nabwinga ku kuifyala umwine. E mulandu wine nabwinga apelwe kuli wene, ku kuifyala umwine; ku kufyala umwana wa kwa Lesa naumbi. Lelo aliwile. Awile pa mulandu wa kusankanya. Amulengele ena ukufwa.

Umwana wa cibili (Yesu), nao Imbuto iya Cebo cakwa Lesa iyalandwa apelwe nabwinga nge fyo cali kuli Adamu. Lelo ilyo Ena talamuupa, na ena aliwile. Ena, nga filya umukashi wakwa Adamu, abikilwe ku kweshiwa nga cakutila ali no kucetekela Icebo cakwa Lesa no kuba no mweo, nangu ukutwishika Icebo no kufwa. Alitwishike. Alifumine ku Cebo. Alifwile.

Ukufuma ku kali bumba akanono aka mbuto ya cine iya Cebo, Lesa akapela Kristu nabwinga uwatemwikwa. Ni nasisungu uwa Cebo Cakwe. Ni nasisungu pantu taishiba ifisumino ifya pangwa no muntu atemwa ifishilano. Nakabili na mukupitila mu filundwa ifyakwa nabwinga fikafikilishiwa fyonse ifyalailwe na Lesa ku kumonekela muli nasisungu.

Icebo ica bulayo caishile kuli nasisungu Maliya. Lelo Icebo ca bulayo ali ni Ena, Umwine, ku kulengwa ukumoneka. Lesa alimoneke. Ena, Umwine, alibombele ilya nshita kabili afikilishike Icebo Cakwe umwine ica bulayo muli nasisungu. Cali ni malaika uwamuletele mbila. Lelo imbila yakwa malaika yali Icebo cakwa Lesa. Esaya 9:6. Alifikilishike pali ilye nshita fyonse ifyalembelwe pali Wene pantu alisumine Icebo Cakwe kuli ena.

Ifilundwa fyakwa nabwinga nasisungu baka Mutemwa, kabili bakakwata amaka Yakwe, pantu Wene e mutwe wabo, kabili na maka yonse Yakwe. Baba aba kunakila Wene nge fyo ifilundwa fya mibili yesu fyaba ifya kunakila imitwe yesu.

Moneni ukumfwana kwa kwa Tata kabili no Mwana. Yesu tatalile ukucita icintu icili conse mpaka intanshi calangishiwe kuli Wene na Tata. Yohane 5:19. Uku kumfwana kuli nomba ukubapo pakati ka kwa Shibwinga na nabwinga Wakwe. Alamulangisha Icebo Cakwe ica bumi. Alacipokelela. Ena tacitwishika nangu limo. E ico, tapali nangu cimo icinga mucena, ne mfwa ine tekuti. Pantu imbuto nga yabyalwa, amenshi yali no kuibusha nakabili. Iyi pano inkama ya ici. Icebo cili muli nabwinga (nge fyo cali muli Maliya). Nabwinga alikwata amano ya kwa Kristu pantu alishiba ifyo Afwayo kucitwa ne Cebo. Abomba ifyo ba mweba mu Cebo mwi shina Lyakwe pantu nakwata "efyo asosa Shikulu." Elyo Icebo cilaletwa ku bumi ku Mupashi kabili cilesa mukufikilishiwa. Kwati fye ni mbuto iyo ibyelwe no kutapilishiwa, ilesa mukusombolwa ukutuntulu, ukubombo mulimo waiko.

Balya ababa muli nabwinga bacita fye ubufwayo Bwakwe. Tapali nangu umo uwingabalenga ukucita cimbi. Bena balikwata 'efyo asosa Shikulu' nga te ifyo bekala tondolo. Bena balishiba ukuti cilingile ukuba Lesa muli bena ukucite milimo, ukufikilisha Icebo Cakwe umwine. Tapwile imilimo Yakwe yonse ilyo Ali muli bukapyunga bwakwe pe sonde e ico nomba Alebombela mukati kabili ukupitila muli nabwinga.

Alishibe co, pantu tayali ni nshita kuli Ena ukucita ifintu fimo ifyo Alingile ukucita nomba. Lelo ali no kufikilisha nomba ukupitila muli nabwinga ulya mulimo uo Ashile pa mulandu wa ino nshita.

Nomba lekeni twiminine nga filya Yoshua na Karebu. Impanga yesu iya bulayo ileisa mukumonekela

nga filya iyabo yacitile. Nomba Yoshua cipilibula "Yehoba-Kapususha," kabili e mininako intungulushi ya nshita ya mpela iyo ili no kwisa ku lukuta nga filya Paulo aishile nge ntungulushi ya ntendekelo. Kareb e mininako balya abaikela bu cishinka na Yoshua. Ibukisheni, Lesa atendeke Israele nga nacisungu ne Cebo Cakwe. Lelo balefwaya icintu icapusana. Efyo lwacitile no lukuta ulwa bushiku bwa kulekelesha. Moneni ifyo Lesa taseseshe Israele, nangu ukumuleka ukuya mu mpanga ya bulayo mpaka caishileba inshita yakwe iyasontwa. Nomba abantu limbi balibikile ukutitikisha pali Yoshua, intungulushi, no kutila, "Impanga yesu, natuleya no kuibula. Yoshua, iwe naupwa, ulingile wa lufya umulimo obe, taukwete amaka ayo wakwete. Waleumfwa ukufuma kuli Lesa kabili walishiba ubufwayo bwakwa Lesa, no kubomba ulubilo. Cimo nacilubana kuli iwe." Lelo Yoshua ali ni kasesema uwatumwa na Lesa kabili alishibe ama bulayo yakwa Lesa, e ico aleyalolela. Alelolela ukupanga ukwapwililika ukufuma kuli Lesa kabili ilyo inshita yaishile iya kusela, Lesa abikile ubutungulushi bwakwe bonse ubwapwililika mu maboko yakwa Yoshua pantu alikele ne Cebo. Lesa kuti asubila Yoshua lelo tebalya bambi. E ico cika bwekeshapo muli buno bushiku ubwakulekelesha. Ubwafya bumo bwine, ukutitikisha kumo kwine.

Buleni icilangililo tumona muli Mose. Uyu kasesema uwasubwa umukalamba uwa kwa Lesa alikwete ukufyalwa ukwaibela, pa kufyalwa pa nshita iyalinga pa mulandu wakupokolola ubufyashi bwa kwa Abraham ukufuma mu Egupti. Ena tatalile ukwikala mu Egupti ukutalikishanya Amalembo na bena, nangu ukusasuka kuli bashimapepo. Aile mu matololo mpaka abantu bali abaiteyanya ku kumupokelela. Lesa aitile Mose ku matololo. Ukulolela takwali kulubali lwa kwa Mose lelo pa mulandu wa bantu abashali abaiteyanya ku kumupokelela. Mose atontonkenye ukuti abantu bali no kumfwa lelo tabaumfwile.

Elyo kuli Eliya uyo uko Icebo cakwa Shikulu caishile. Ilyo apwile ukushimikila icine kabili lilye bumba kunuma kulya ilyo lyaba lyakutangilila ibumba lya kwa Yesebele wa America balikene ukupokelele Cebo, Lesa ali mwitile ukufuma mwibala kabili apumine ilye nkulo pa kukana kasesema ne mbila iyo Lesa apele. Lesa amwitile mu matololo kabili taile nangu ni ku mfumu. Balya abaeseshu ukumupatikisha ukucita filya, balifwile. Lelo Lesa alandile kuli kasesema Wakwe uwa cishinka mu cimonwa. Ukufuma mukufisama alishile no kuleta nakabili Icebo kuli Israele.

Elyo alishile Yohane Kabatisha, uwakutangilila Kristu uwa cishinka, kasesema impalume ku bushiku bwakwe. Ena taile ku sukulu lya ba wishu, nangu isukulu lya ma Fariseo taile ku cilonganino nangu cimo, lelo kulya ku matololo aliitilwe kulya na Lesa. Kulya aliikele mpaka Shikulu ali mutumine ukuya ne mbila, ukubilisha, 'Mesaya ali mupepi.'

Nomba katubule ukusoka ukwa Malembo pano. Bushe tacali ni mu nshiku shakwa Mose uo Lesa ashininkishe ukuti Korah aliminine no kukanya ulya kasesema impalume? Ali talikishenye na Mose no kusosa ukuti alikwete insambu nao ukufuma kuli Lesa ukutungulula abantu kabili no kutila bambi balikweteko mu busokololo bwa Bulesa nga filya fine acitile Mose. Alikene amaka yakwa Mose. Nomba abantu kunuma kulya, panuma lintu baumfwile Icebo ica cine kabili bali abaishiba bwino bwino ne cishinka icakutula kasesema uwa cine alishininkishiwe kuli Lesa, ndetila balya bantu bawilile Korah ne fikansa fyakwe. Korah tali ni kasesema wa Malembo lelo abantu mu mpendwa ikalamba ne ntungulushi shabo bali. Nge fyo bakabila wa mbila nsuma balelo ne mibombele yabo iya mwana wa ng'ombe uwa golide nga filya iyakwa Korah. Balamoneka bwino ku bantu nge fyo Korah amoneke bwino lilya. Balikwata umulopa pa mpumi shabo, amafuta pa maboko yabo kabili ne mipila ya mulilo ku ntanshi. Balasuminisha bakashimikila abanakashi, ukuleka abanakashi ukubeya umushishi wabo, ukufwala amatoloshi na ba kaputula, no kucilila Icebo cakwa Lesa pa mulandu wa fisumino fyabo ne fishilano. Cilya cilangisha umusango wa mbuto iyaba muli bene. Lelo te bonse abantu abafutatwike kuli Mose no kufuma ku Cebo cakwa Lesa. Awe. Abasalwa balikele nankwe. Cimo cine cilecitika nakabili ilelo. Abengi balefuma ku Cebo lelo bamo balekala na cena. Lelo ibukisheni umulumbe uwa ngano na mankumba. Amankumba yalingile ukukakwa imyanshi ku kocewa. Ishi nkuta ishasanguka shilekakwa ukupalamishiwa kabili ukupalamishiwa capamo, ukuteyanishiwa ku mulilo wa bupingushi bwakwa Lesa. Lelo ingano shili no kukolonganikwa kuli Shikulu.

Nomba ndefwaya imwe ukuba abacenjela nganshi pano no kumona ici. Lesa ali laya ukuti pa nshita ya mpela Malaki 4 ili no kwisa fikilishiwa. Cilingile caba pantu cena Cebo cakwa Lesa icaletwa ku mweo no Mupashi icalandwa na kasesema Malaki. Yesu asontelele kuli cena. Cili no kuba fye ilyo Kristu talaisa umuku wa cibili. Pa nshita ilyo Yesu aleisa Amalembo yonse yalingile ukufikilishiwa. Bukapyunga bwa Bena fyalo bukaba mu nshita ya buko ya lukuta lwakulekelesha ilyo ilye nkombe ya Malaki ileisa. Akaba uwalungatana ne Cebo. Akasenda Baibele yonse ukufuma ku Kutendeka ukufika ku Kusokolola. Akatendeka pa bufyashi bwa nsoka no kutwalilila mpaka na ku nkombe mu mfula yakulekelesha. Lelo bakamukana ku filonganino.

Alingile ukuba pantu lilya lyashi lya kale lileibwekeshapo iline ukufuma pa nshita yakwa Ahab. Ilyashi lya kale iyakwa Israele mu nshita yakwa Ahab lilecitika muno mwine mu America umo kasesema wa muli Malaki alemonekela. Nge fyo Israele afumine mu Egupti ku kupepa mu buntungwa, afumishe abekashi ba mu calo, kwaimine inko ne ntungulushi ishikalamba nga Dabidi na bambi, kabili elyo babikile Ahab pa cipuna ca bufumu na Yesebele kunuma yakwe ku kutungulula, e ico na ifwe na tucita icintu cimo cine mu America. Ifikolwe fyesu fyaishile muli ino mpanga ku kupepa no kwikala mu buntungwa. Batamfishe

abekashi ba mu calo no kusenda impanga. Abaume impalume nga Washington na Lincoln baliimishiwe lelo panuma ya kashita abaume bambi abamibele ishalinga bapyene abaume abalinga icakutula pa nshita inono Ahab abikilwe mu cipuna ca bukateka na Yesebele kunuma yakwe ku kumutungulula. Cali pali iyi nshita nga ilya lintu inkombe ya Malaki ilingile ukwisa. E Iyo mu mfula ya kulekelesha muli no kwisa icilangililo ica pa Mpili ya Carmel. Lolekesheni ici bwino bwino nomba ku kucimona mu Cebo. Yohane ali wa kutangilila wa Malaki 3. Alibyele imfula ya ntanshi kabili bali mukene ku tubungwe twa bushiku bwakwe. Yesu alishile kabili alikwete icilangililo ica pa Lupili ulwasansama. Katangilila wa cibili uwakwa Kristu akesabyala pa mfula ya kulekelesha. Yesu eukabe cilangililo pakati ka filonganino ne fisumino, pantu Ali no kwisa ku kushininkisha Icebo Cakwe no kusenda nabwinga Wakwe mu kwilulwa. Icilangisho ca ntanshi cali Ulupili lwa Carmel; ica cibili cali Ulupili Ulwasansama, kabili ica citatu cili no kuba Ulupili lwa Sion.

Imibele iya ibela iyakwa Mose, Eliya, na Yohane ukufutatuka ukufuma pa bantu mukuba beka yashile abengi abafulungana. Tabatalile ukwishiba ukuti cali ni pa mulandu imbila shabo balishikene. Lelo imbuto yali byelwe, ukubyalwa kwalipwile. Ubupingushi e bwalekonkapo. Bali bombele umulimo wabo nge cishibilo ku bantu, e ico ubupingushi e bwalekonkapo.

Ndecetekela ukulingana no Kusokolola 13:16 ukuti nabwinga ali no kwisa leka ukushimikila pantu iciswango cilefwaya ululembo mu cisansa nangu pa mpumi nga cakuti ukusuminisha ukushimikila kwinga pelwa. Ifilonganino fikasenda ululembo, atemwa bakapatikishiwa ukuleka ukushimikila. Elyo Umwana wa mpaanga akeshila nabwinga Wakwe no kupingula cilende mukalamba.

Nomba ibukisheni ukuti Mose afyalilwe pa mulimo umo, lelo tacitile ulyo mulimo mpaka ilyo apokelele ifya bupe ifyo ifinga mwafwa ukubomba umulimo. Ali no kuya mu ciswebebe no kulolela kulya; Lesa alikwete inshita iya sontwa. Kwali no kubako Farao umbi pa cipuna ca bufumu, kabili na bantu balingile ukulilila umukate wa mweo, lintu Lesa talamutuma kulya. Ici cishinka pa bushiku bwesu.

Lelo ni cinshi ico tukwete muli buno bushiku bwesu? Abengi balebomba ifishibilo mpaka twakwata inkulo yabafwaya icishibilo abaishibe finono atemwa akantu nelyo kamo pa Cebo, atemwa ukwenda ukwa cine ukwa Mupashi wakwa Lesa. Nga bamona umulopa, amafuta no mulilo balatemwa; tabasakamana ifyo ifyaba mu Cebo. Balasuminisha icishibilo icili conse, nangula ifishaba mu malembo. Lelo Lesa alitusoka pali ifyo. Atile muli Mateyo 24 ukuti mu nshiku shakulekelesha imipashi ibili ikaba iyapalamana nganshi capamo icakutula abasalwa beka ebenga ipusanya, pantu bena fye beka te kuti babepwe.

Kuti mwaipusanya shani imipashi? Ipeleni fye ubwesho bwa Cebo. Nga tailelanda cilye Cebo, yena yaulyo mu bifi. Nga filya ulya umubifi abepele ba nabwinga abantanshi babili, akesha ukubepa nabwinga uwa buno bushiku bwa kulekelesha, pakwasha ukusenda ena ukuisankanya umwine ukupitila mu fisumino, atemwa palwalala fye ukufutatuka ukufuma ku Cebo ku cishibilo icili conse iciwamina ena. Lelo Lesa tatala ukubika ifishibilo ku ntanshi ya Cebo. Ifishibilo fikonka Icebo, nge fyo Eliya aebele umwanakashi uku mupangilako umukate intanshi, ukulingana ne Cebo cakwa Shikulu. Lintu acitile nge fyo Icebo casosele, icishibilo icalinga calishile. Iseni ku Cebo intanshi kabili elo mumone icipesha mano. Imbuto ya Cebo ipelwa maka no Mupashi.

Kuti caba shani iili yonse inkombe iyatumwa ukufuma kuli Lesa ukucetekela iciputulwa cimo ica Cebo kabili no kukana fimo muli cena? Kasesema uwa cine uwa kwa Lesa muli buno bushiku ubwa kulekelesha akabilisha Icebo conse. Ifilonganino fikamupata. Ifyebo fyakwe kuti fyaba ifyakalabana nge fyo Yohane Kabatisha uwabetile amafwafwa. Lelo abalingilwe libela bakomfwa no kuba abaiteyanya ku kusendwa. Aba bufyashi ba Bufumu bwakwa Abraham, ne citetekelo nga cilya akwete Abraham baleikatilila ku Cebo pamo nankwe, pantu balilingilwa libela capamo.

Inkombe iya bushiku bwakulekelesha ikamoneka mu nshita iyasontwa na Lesa. Ni mu nshita ya mpela nomba nge fyo bonse mwaishiba, pantu Israele ali mu mpanga ya mushi wakwe. Inshita ili yonse nomba ali no kwisa ukulingana na Malaki. Ilyo tukesa mumona, akaba uwaipela ku Cebo. Akalangishiwa (ukusontwa mu Cebo. Ukusokolola 10:7.) na Lesa akashininkisha bukapyunga bwakwe. Akashimikila icine nge fyo acitile Eliya no kuba uwaiteyanya ku cilangisho ca pa Lupili lwa Sion.

Abengi tabakamumfwikishe pantu balifundwa Amalembo mu nshila imbi ifyo basumina nge cine. Ilyo aleisa mukususha cilya, tabakacetekele. Nangu bakashimikila bamo aba cine tabakomfwikishe inkombe pantu ifingi fyalitwa ukuba icine cakwa Lesa na bakabepa.

Lelo uyu kasesema akesa, kabili nge fyo akatangilila ku kwisa kwa ntanshi abilishe, "Moneni Umwana wa mpaanga wakwa Lesa usenda imembu sha calo," nangula ena ukwabula ukutwishika akabilikisha, "Moneni Umwana wa mpaanga wakwa Lesa uleisa mu bukata." Akacite ci, pantu nangu filya Yohane ali ni nkombe ya cine ku basalwa, e fyo noyu wine abe nkombe yakulekelesha ku basalwa kabili nabwinga uwafyalwa ku Cebo.

Kristu Aletasha Ulukuta

Ukusokolola 2:13

"Naishibe milimo yobe, naishiba uko waikala, ukuli icipuna ca bufumu icakwa Satana: kabili waikatishe Shina Lyandi, ne citetekelo ca kuli Ine tawakene, nangu ni mu nshiku sha kwa Antipa inte Yandi iya cishinka, uwaipaiwe muli imwe, apaikala Satana."

"Naishibe milimo yobe." Ifi fyebo ifyapalana fyalandwa kuli cila umo uwa nkombe cinelubali isha tuminwe ku bantu bakwa Lesa muli cila nshita. Nge fyo yalandwa ku myangashi ibili (uwa cine no wabufi) yali no kulete nsansa no kusangalala ku mitima ye bumba limo, lelo yalingile ukuleto mwenso mu mitima ya bambi. Pantu nangula twalipusushiwa mu kusenamina, ukwabule milimo, ipusukilo ilya cine lili no kulangisha imilimo, atemwa imicitile iyo ili no kusekesha Lesa.

Yohane 3:7,

"Mwe twana, mwileko muntu amulufye; uyo UUCITO (uubomba) bulungami mulungami, ifyo Wene mulungami."

Nga cakutila iyi vesi ilepilibula icintu cimo tutile, ilepilibula ukutila ifyo muntu ACITA e fyo ABA.

Yakobo 3:11,

"Bushe akamfukumfuku kapongolola ku bwendo bumo bwine ayatalala na yasampa?"

Abena Roma 6:2,

"Fwebafwile lubali ku lubembu bushe twinge kalamo shani nakabili?"

Mateo 12:33-35

"Lengeni umuti ube uusuma ne fisabo fya uko fisuma; na pamo lengeni ube uwa fye ne fisabo fya fiko ifya fye; pantu umuti waishibilwa ku fisabo fya uko."

Mwe bana ba mafwafwa, kuti mwasosa shani, ifisuma, pa kuba

aba bifi? Pantu ku bwingi bwafya mu mutima e fyo akanwa kasosa.

Umuntu musuma afumya ifisuma ku cipao cakwe cisuma: no mubifi afumya ifibi mu cipao cakwe icibi."

Nomba ngo muntu alifyalwa ukufuma ku Cebo (Ukufyalwa cipya cipya, te ku lubuto ulubola, lelo ulushibola, ku Cebo cakwa Lesa ico cikala no mweo umuyayaya. I Petro 1:23) Ali no kulete Cebo. Icisabo atemwa imilimo iya bumi bwakwe cikabe cilangisho ica musango wa mbuto atemwa ubumi ubuli muli wene. Imilimo yakwe, e ico kanshi ikalingana na Malembo. Owe, ifyo cili cakwebaula ici cine cili no kuba ku Nshita ya Pergamo. Ulya naiminina Ulya Ushinga cimfiwa, kabili mukuboko Kwakwe ulupanga ulwa twila kubili kubili, Icebo cakwa Lesa. Kabili cilye Cebo cikatupingula mu bushiku bwa kulekelesha. Mu cishinka Icebo ciletupingula nangu ino ine nshita, pantu cena ni kalingulula wa matontonkanyo na mapange ya mutima. Cilaputaula ubuntunse ukufuma kuli bumupashi. Cilatulenga ukube nkalata isha mweo ishibelengwa no kwishibwa ku bantu bonse ku bukata bwakwa Lesa.

"Nalishiba imilimo yobe." Nga cakutila umuntu alatina ukutila tekuti asekeshe Lesa, lyena lekeni afikilishye Icebo. Nga cakutila umuntu alesunguka nga komfwa filye fyebo, "Mwabombeni, we mubomfi umusuma kabili uwa cishinka," lekeni afikilishye Icebo cakwa Lesa mu bumi bwakwe, kabili mu kushininkisha akomfwa yalya mashiwi ya kutasha. Icebo ca cine cali ilamfya lilya; kabili cabe lamfya nomba. Takwaba ilamfya nalimbi; takwaba ica kupiminako na cimbi. Nge fyo isonde likapingulwa kuli umo Kristu Yesu, ifi fine likapingulwa ne Cebo. Ngo muntu alefwaya ukwishiba ifyo alecita bwino, kalolekeshe nge fyo Yakobo aebele: "Lolekesheni mu cilola ca Cebo cakwa Lesa."

"Nalishibe milimo yobe." Ilyo Aiminine palya ne Cebo, ukucenenta ubumi bwabo mu lubuto lwa ca kumwenapo ico Abalengele, Alingile ali uwasekeshiwa mu nshila iisuma, pantu bena, nga bambi abo abatangileko, baleshipikisha ukucushiwa kwa bashalungama kabili nalyoline mu nsansa ukwikatilila kuli Shikulu. Nangula cibe icakosa inshita imo ku kubombela Shikulu, nalyo line ba Mubombele no ku Mushi nshimuna mu Mupashi kabili mucine. Lelo no mwangashi uwa bufi te fyo cali. Iye, balyonawile ubumi ubo ubukulilwa pa Cebo kabili bena nomba baleya baletaluka no kulatalukila ukutali ukufuma ku cine. Imilimo yabo yashimike ubunte ku fyashika ifyo baibilemo.

Waikatishe Shina Lyandi

"Ni kuli ani twingaya? Imwe mweka na mukwata ifyebo ifya mweo wa muyayaya!" Balikatishe lilya; balikatishe nomba, lelo ukwabula umwensho ukalamba kwati bantu abekala ubumi ubwa bung'umba.

Balikatishe mu maka Yakwe, mu cishininkisho ica Mupashi ukutula bali umu muli Wene. Ifyabo cali icishininkisho ica kwishibo kuti imemba shalekelelwa kabili bena basendele shina lya 'Bwinakristu' mu bunte kuli lyena. Balishibe no kutemwa lilye Shina ilyali pa mulu we shina ilili Lyonse. Amakufi yabo yalifukeme kuli lilye Shina. Indimi shabo shali lilumbwile. Fyonse ifyo bacitile, bacitile fyonse mwi Shina lyakwa Shikulu Yesu. Balilandile lilye Shina no kutaluka ku bubu, kabili panuma ya kukwato kwiminina kwabo nomba baliiteyenye ukufwila lilye Shina, pa kuba abashininkisha palwa kututubuka ukusuma.

Bule Shina lyakwa Yesu,
We mwana wa bulanda.
Likakupelo buseko.
Konse kuntu ukaya.
Ishina Lisuma, Owe ifyo lyawama,
Isubilo lya pe sonde ne nsansa sha mu Mulu.

Kalekale mu myaka amakana yabili yalya mashiwi "Tata, Mwana no Mupashi wa Mushilo" yapilibwile 'Abene batatu' ku bengi, kabili ilyano ilya kupepa abengi ilya ba Lesa batatu lyalishileba isambilisho mu lukuta ulwa bufi. Tacasendele inshita iitali nganshi mpake Shina lyalifumishiwepo, nge fyo cali mucine muli iyi nshita, kabili mu cifulo cayena ifyakulumbwilako ifya kwa LESA UMO UMUKALAMBA fikesa pyanishiwa pe SHINA, Shikulu Yesu Kristu. Ilyo abengi basangwike no kwikatilila ica bene batatu no kubatisha ukubomfya ifya kulumbwilako ifya mutwe wa Bulesa, Umukuni Unono nalyo line wa batishishe mwi Shina lyakwa Yesu Kristu kabili e ico balikatilile ku cine.

Nabengi ukukana pela umucinshi Lesa, ukupilibula Wene mu milungu itatu, kabili no kupilibula Ishina Lyakwe lyawama ku fyakulumbwilako, umu kuti asunguka nga cakutula ifishibilo ne fipapwa ifyo ifikonka Ishina ilikalamba ilya musango filya nga kuti fya tandalilwa na nomba pakati ka bantu. Mucine filye fishibilo fyali monekele mu maka na mu busuma, nangula mucine te mu mwangashi wa bufi. Abaume nga Martin balibomfiwe nganshi kabili Lesa ali bashimiko bunte kuli fyonse fibili ku fishibilo ne fipapwa ne fya bupe fya Mupashi wa Mushilo. Lilye Shina na lyoline lyalikwete amaka nge fyo Lyonse liba kabili lya kulaba uko aba mushilo ba mu Cindika ukupitila mu Cebo ne citetekelo.

Ne Citetekelo Ica Kuli Ine Tawakene

Mu Milimo ya Batumwa 3:16 ilyo Petro aipushiwe ifyo icisungusho ica kupapusha ca citike pa cilema pa Mpongolo Iyaemba, acilondolwele muli uyu musango, "Kabili Ilyakwe (Yesu) Ishina ukupitila mu citetekelo mulya Lyakwe (Yesu) Ishina nalilenga uyu muntu (icilema akale) ukubo mutuntulu, ee, icitetekelo ico cili ca kuli (ukufuma) Wene (Yesu) e capela wene (muntu) ubutuntulu pa menso ya imwe bonse." Mwamona, cilye cili palya. Ishina lyakwa Yesu, ne citetekelo cakwa Yesu caletele icisungusho. Petro tasosele ukutula icitetekelo cakwe umwine ica buntu atemwa ukusoso kutula lyali ishina lyakwe umwine. Atile ukuti Ishina lyakwa Yesu ukubomfiwa mu citetekelo ico cifuma kuli Yesu cabombele ulyo mulimo ukalamba. Ici citetekelo eco Shikulu alelandapo mu Kusokolola 2:13. Cali citetekelo CAKWE. Tacali icitetekelo MULI Wene. Lelo cali icitetekelo CAKWE UMWINE ico Apele ku bacetekela.

Abena Roma 12:3

"Pantu mu bubile ubo napelwe ndetila ku muntu onse (ukulingana na vesi 1 abaume ni BAMUNYINANE) umulingo wa citetekelo."

Efese 2:8,

"Pantu ni ku kusenamina mwapusukile pa kutetekela, kabili na cilye (CITETEKELO) te cintu cafuma kuli imwe, ca bupe cakwa Lesa."

Kabili itila nakabili muli Yakobo 2:1,

"Mwe bamunyinane (moneni ena, nao, alelanda kuli BAMUNYINANE) mwikwatila icitetekelo CA KWA (te muli) Shikulwifwe Yesu Kristu mu kusobolola abantu."

Muli iyi Nshita ya Pergamo uko abantu baleipangile pusukilo lya mu buntunse, panuma ya kufuma ku cine ukutula "Ipusukilo lyakwa Shikulu,"_panuma ya kufumyapo isambilisho lya kusala no kwiswisha nganshi umwinshi wa calici kabili no kulongana kwabo ku uli onse kabili na bonse abaumfwilile ku masambilisho yabo (tabasakamene Cebo), muli ino nshita iya bonaushi, kwali fye abanono abakwete umulingo uwa cilye citetekelo ica kwa Shikulwifwe Yesu Kristu, kabili tababomfeshe fye cilye citetekelo mu milimo ya maka lelo balikenye abo abaesesho ukusosa ukutula bali abapusushiwa pa mulandu fye uwa fishinka ifya ku ilunda ku lukuta. Balishibe ukutula takuli umuntu nangu umu uwinga cetekela icine cine ku mweo wa muyayaya kabili no bulungami bwakwa Lesa kunse ka mulingo wa citetekelo cakwa Shikulu Yesu, Umwine. Nge fyo lukuta lwelelo lwalisushiwa na bacetekela ba buntunse abo abasuminisha ukufyalwa kwa kwa nacisungu, ukusomya kwa mulopa, ukuya ku calici no kulyo mulalilo, kabili tabafyalwa cipya cipya nakalya, nangula ni muli ilya nshita iya citatu cali ubwafya bumo bwine. Icitetekelo ca buntunse tacali icalinga lilya kabili tacabe calinga na nomba. Cisenda icitetekelo cine ica Mwana wakwa

Lesu ku kwingila mu mutima wa muntu pa kutila e nga pokelela Shikulu wa bukata mwi tempile ilyo ilishacitwa ne minwe.

Ici cali icitetekelo ica mweo. "Njikala kucitetekelo ica Mwana wakwa Lesu." Paulo tasosele ukutila aikele ku citetekelo MU Mwana wakwa Lesu. Cali icitetekelo ica Mwana wakwa Lesu ico camupele umweo kabili ca mulengele ukulaikala mu kucimfya kwa Bwinakristu.

Iyo, tabakene ukutula ipusukilo lyali ilya kupapusha ukufuma ku ntendekelo ukufika na kumpela. Basungile ku bumi icishinka ice Shina Lyakwe kabili Icitetekelo Cakwe kabili balipalilwe kuli Shikulu no kupendelwa abalinga kuli Wene.

Antipa Inte Yandi Iya Cishinka

Takwaba ilyashi na limbi mu Cebo atemwa mwi lyashi ilya kale ilya bukapepa pali uyu munyina. Lelo mucine takulingile ukuba. Cili icalinga ukucila ukutula alishibilwe libela no kwishibikwa kuli Shikulu. Cili icalinga ukucila ukumona bucishinka bwakwe kuli Shikulu ukulembwa mu Cebo ica mweo. Ali Umwinakristu. Alikwete Ishina lyakwa Yesu. Alikwete icitetekelo ica kwa Shikulwifwe Yesu Kristu kabili ali pakati kabo abaikalile kuli cena. Alyumfwile ku fyebo fyakwa Yakobo, "Mwikwila icitetekelo ica kwa Shikulwifwe Yesu Kristu mu kucindika abantu." Uwaisushiwa na Mupashi wa Mushilo ne citetekelo nge fyo ali Stefano, tapele umucinshi nangu umo, tatinine nangu umo; kabili ilyo imfwa yalumbwilwe pali bonse abo abali no kusenda lilye Shina no kwendela mu citetekelo ica kwa Yesu Kristu akwete ukwiminina kwakwe na balya abashali no kubwekela kunuma. Ee, alifwile, lelo nga Abele, apokelele ubunte ukufuma kuli Lesu (ishina lyakwe lyalilembwa mu Cebo), kabili nangula alifwa, ishiwi lyakwe licili lilelanda mu mabula Aya mufya lembwa ifya Bulesa ifyakwa Lesu. Inte na imbi iya cishinka yalisendelwe ku kutusha kwakwe. Lelo Satana tacimfishe lilya, nga filya afililwe ukucimfya ilyo aipeye Cilolo wa Mutende, pantu nge fyo Satana aonawilwe pa lupanda, nangula ni nomba umulopa wakwa Antipa uli no kulilila ku makana abo abali no kusenda ulupanda lwabo no kukonka Wene.

Apakala Icipuna Ca Kwa Satana

Umulandu uwakutula ici ciputulwa ica kutasha ukwa Mupashi ni pa mulandu aba bashilikale aba cenjela aba lupanda balecimfya Satana mukati fye ka cipinda ca cipuna cakwe cine ca bufumu. Balecimfya ubulwi ukupitila mwi Shina ne Citetekelo icakwa Yesu mulya mwine mu nkambi iya ntungulushi isha mfifi. Ifyo kwali ukutashiwa ukukalamba. Nga balya abaume impalume abakwa Dabidi abo abasanshile nkambi iya mulwani ku kuletela Dabidi amenshi ayapwishe cilaka, e ico ishi mpalume sha citetekelo shasanshile incende iye sonde iya bukose bwakwa Satana, kabili pakushimikila no kukonkomesha baletete amenshi ye pusukilo kuli abo abaikele mwisamba Iya cinshingwa ca mfwu.

Nomba sana sana nge fyo aya mashiwi palwa cipuna ne ncende yakwa Satana cabe ciputulwa ca kutasha kwa kwa Lesu pa basalwa Bakwe, yena mucine yatantika icakubalilapo icakwebaulwa kwa bubi ubo ubwakwete bucibinda mu lukuta.

PERGAMO: Icipuna ca Bufumu cakwa Satana kabili Incende ya Kwikalapo. Kubengi, aya mashiwi yaba ngo kwelenganya ukucila mucine ilyashi ilya citike. Lelo yaba mu cishinka aya cine kabili ilyashi Iya kale lilashimiko bunte pali cilya. Pergamo yali mucine icipuna ca bufumu kabili incende iya kwikalapo iya kwa Satana. Cacitike muli uyu musango:

Pergamo tayali ni ncende iya ntendekelo uko Satana (nga pafya mikalile ya bantu) aikele. Babylon lyonse yaba mucine kabili mu butuntulu umusumba wakwe ukalamba. Cali ni mu musumba wa Babylon uko kushinshimuna kwa kwa Satana kwatendekela. Ukutendeka 10:8-10, "*Kabili Kushi afyele Nimrode; wene abalilepo ukube paka pano isonde. Wene ali mubomfi uwakosa ku cinso cakwa Yehoba. Pa kutendeka ubufumu bwakwe bwali ni Babele, na Ereke, na Akadi, na Kalne, mu calo ca Shinari.*"

Ukutendeka 11:1-9,

"Kabili pano isonde ponse pali ululimi lumo, ne nsoso imo.

Nomba pakwenda kwabo ku kabanga, basangile apabatama mu calo ca Shinari, kabili eko baikele.

Elyo basoshanya abati, Aleni, natubumbe njelwa, toce no koca. Awe bali ne njelwa e mabwe yabo, kabili bali na bitumene eloba lyabo.

E Iyo abati, Aleni, natukule umusumba ne cilupungupo ico impela ya ciko ishinte mu mulu; tuicitile ne shina, epali twapashilwa pe sonde ponse.

Awe Yehoba aikila ku kumona umusumba ne cilupungu, ifyo abana ba bantu balekula.

Elyo Yehoba ati, Moneni, abantu bamo, kabili ululimi lumo kuli bonse bene; nga uku e kutendeka kwabo ukucita: nomba takwakaleshiwe kuli bene, na conse ico bapanga ukucita.

Aleni, natwike, tufulunganye noko kwine ululimi lwabo, ukuti be umfwana umuntu no muntu ululimi lwa munankwe.

E fyo Yehoba abapashile kulya alekele baleya pano isonde ponse; nabo balekele ukukula uyo musumba.

Nipali ici ishina lya uko lyainikilwe Babele; pantu eko Yehoba afulunganishishe ululimi lwa pano isonde: kabili eko Yehoba abapashile alekele baleya pano isonde ponse."

Babele e shina ilya ntendekelo ilya Babylon. Cipilibula icimfulunganya. Wena mucine watampile na Kushi, umwana wakwa Ham, lelo waletelwe ku bufumu bwa maka no kuyemba ukupitila mu mwana wakwe, Nimrod, umulunshi umukalamba. Nimrod, ukulingana ne lyashi ilya mu Kutendeka ikumi na cimo e lyo nakabili ukulingana ne lyashi ilyakale ilya bukapepa, apangile ukufikilisha ifintu fitatu. Alefwaya ukukula inko iya kosa, cilya alicitile. Alefwaya ukuipangila bukapepa bwakwe umwine, cilya alicitile. Alefwaya ukuipangila ishina umwine, ico naco alibombele. Ukubomba kwakwe kwalilundulwike nganshi ica kutila ubufumu bwa Babylon bwaitilwe umutwe wa golide pa mabuteko yonse aye sonde. Ukutula bukapepa bwakwe bwaishile sende cifulo ica ntanshi icashininkishiwa ku cishinka ica kutila Amalemba yalabushininkisha pamo na Satana umupwilapo muli Esaya Icipandwa 14 na mu Kusokolola Icipandwa 17-18. Kabili kwi lyashi lya kale kuti twashininkisho kutila kwasanshile isonde lyonse kabili e shinte ku mibombele yonse iya kupepo tulubi, kabili ifunde lya tushimi, nangula amashina ya milungu yalipusana mu fiputulwa ifyalekana lekana ifya calo ukulingana no lulimi lwa bantu. Ukutula aliipangile ishina umwine na bamukonkele tekuti cibe ukwabulo kulandwapo, cikulu fye ino nshita iya nombamba ile twalilila (mpaka Yesu aisokolola Umwine kuli ba Muniyina) akulashinshimunwa no kucindikwa, nangula cingaba mwi shina limbi kunse kakwa Nimrod, kabili mwi tempile ilya pusanako panono ukufuma kuli umo ilyo aleshinshimunwa mu ntendekelo.

Apo Baibele tayakwata ifya kucita na malyashi ayakale aya nko shimbi umwashika, cili no kube cikankala ukufwaya ifyalembwa ifya bukapepa ifya nshita ya kale ukusanga ubwasuko bwesu musango nshi Pergamo yaishileba icipuna ca bukapepa bwakwa Satana ubwa Babylon. Intulo ine ine iye lyashi lili no kuba mu fyalembwa ifya mu ntambi sha mu Egupti na Grecian. Umulandu wa ici wakutula Egupti apokelele science yakwe ne nsamushi ukufuma ku bena Kalde e lyo mukubwekesha Greece afipokelele ukufuma ku Egupti.

Nombamba apo bashimapepo bali ni ntungulushi ukusambilisha iyi science, kabili apo iyi science yalebomfiwa nge ciputulwa ca bukapepa, natwishiba kale ulufungulo umusango bukapepa bwa ci Babylon bwakwete amaka ya buko mu fyalo ifi fibili. Kabili ne ci naco cishinka ukutula ilyo lyonse inko yali iyalinga ukucimfya inko ibiye, mu nshita yalinga bukapepa bwa bacimfya bwaishileba bukapepa bwa bacimfiwe. Calishibikwa bwino bwino ukutula aba Greek balikwete ifishibilo fimo fine ifya Zodiac nge fyo bacitile abena Babylon; kabili calisangwa mu fyalembwa ifya kale ifya bena Egupti ukutula abena Egupti bapele ama Greeks amano yabo aya milungu iingi. E ico inkama sha Babylon shasalangenye ukufuma ku nko ukuya ku nko mpaka sha monekele mu Rome, mu China, India kabili nangula ni konse kubili ku North na ku South America tulesanga ukupepa kumo kwine.

Ilyashi lya kale lilasuminishanya na Baibele ukutula ubu bukapepa bwa ci Babylon tabwali mucine bukapepa ubwa ntendekelo ubwa bantu aba kubalilapo pe sonde. Bwali ubwa kubalilapo ukutaluka ukufuma ku citetekelo ica ntendekelo; lelo ubwine tabwali ubwa ntendekelo. Bakalemba be lyashi lya kale abapala nga Wilkinson na Mallett bali shininkisha umupwilapo ku nkalata isha kale ukutula pa nshita imo abantu bonse aba pe sonde bacetekele muli LESA UMO, uwapulamo, uwa muyayaya, ushimoneka, Uo ku Cebo ca kukanwa Kakwe alandile ifintu fyonse ukubapo, kabili ukutula mu mibele Yakwe Ali uwa citemwiko kabili umusuma kabili uwa kaele. Lelo nge fyo Satana ali no kubifya lyonse conse ico enga cita, tulumusango kubifya amano ne mitima ya bantu pakutula bengakana icine. Nge fyo lyonse afwaya ukupokelele ukushinshimunwa kwati fye ena ali ni Lesa kabili te mubomfi kabili icibumbwa cakwa Lesa, atalwishe ukushinshimuna ukufuma kuli Lesa ku kulekelesha pa kutila enga kuleta ku mwine e ico no kusansabikwa. Mucine ena alifikilishishe ukukabila kwakwe ukusalanganya bukapepa bwakwe mwi sonde lyonse. Ici calishininkishiwa na Lesa mwi Buku lya Bena Roma, "Pantu pakwishiba Lesa, taba Mucindike nga Lesa, mpaka basangwike abafye mu matontonkanyo yabo, ne mitima yabo iya fita basumine bukapepa ubwa bifishiwa ica kutila baishile shinshimuna ifibumbwa ukucila Kalenga."

Ibukisheni, Satana ali cibumbwa cakwa Lesa (Umwana wa Macaca). E ico tulesango kutila ilyo inshita imo icine casabankanishiwe pakati ka bantu, kabili bonse baikatilile kuli cilya icine cimo, kulya pa ntanshi kwaishile ubushiku ilyo ibumba ilikulu lya pilibwike ukufuma kuli Lesa no kusalanganya imisango ya kushinshimuna iya bipisha isonde lyonse. Ilyashi lya kale lilacishimiko bunte ukutula balya aba mutundu wakwa Shemu abo abaiminine pa cine icishipilibulwa bali aba kususha na maka kuli balya abakwa Hamu abo abapilibwike ukufuma ku cine ukuya kubufi bwakwa ciwa. Takuli inshita nangu imo iya kwingila mukulanshanya ukwa ici; ciletelwe fye pa kutila mwinga mona kwali bukapepa bubili kabili bubili fye, kabili ubwa mubifi bwaishileba isonde lyonse.

Ukupepa Lesa umo kwa pilibwile ku milungu iingi mu Babylon. Ubufi bwakwa ciwa ne nkama shakwa ciwa shaile ima no kukanye cine ca kwa Lesa ne nkama shakwa Lesa muli ulyo musumba. Satana mucine aishileba umulungu uwa ili isonde kabili aishile pokelela ukushinshimunwa ukufuma kuli balya abo abepele, ukubalenga ukucetekela ukutila ena ali icine cine Shikulu.

Bukapepa ubwa milungu iingi ubwa mulwani bwatendeke ne sambilisho ilya bene batatu. Cali kunuma kulya akale nganshi ukutila ilyano ilya "Lesa umo mu bantu batatu" ilyano lyaishile monekela. Ifyo cabe cakupapusha ukutila bakasambilila wafya bulesa wesu abapya tabamona ici; lelo mu cine nganshi ababepwa fye na Satana nge fyo ifikolwe fyabo fyali, bena na nomba balicetekela mu bantu batatu mu mutwe wa Bulesa. Lekeni batulangishe icifulo fye cimo mu Malembo apo apaba insambu ishili shonse kuli lilye sambilisho. Bushe tacabe ceni ukutila ilyo aba bufyashi bwakwa Hamu baile mu nshila yabo mu kushinshimuna kwa kwa Satana uko ukwakwetemo itontonkanyo ilikankala ilya milungu itatu ukutila takwaba nangu pamo epo twingamona aba bufyashi bwakwa Shemu ukucetekele cintu ica musango filya atemwa ukukwata ukupepa ukwa lutambi ukuli konse uko kwa palene nga cena? Bushe tacabe ceni ukutila AbaHebere bacetekele, "Umfwa, We Israele, Shikulu Lesa obe ni Lesa UMO", nga kwali abantu batatu mu mutwe wa Bulesa? Abraham, ubufyashi wakwa Shemu, mu Kutendeka 18 amwene fye Lesa UMO na ba malaika babili.

Nomba inga ici ica bene batatu calelangishiwa shani? Calelangishiwa mu cintu ica fifutu fitatu nge fyo cilangishiwa mu Rome ilelo. Icen, AbaHebere tabatalile ukukwata itontonkanyo lya musango ifi. Nomba ni bani abalungama? Bushe BaHebere atemwa ama Babylonias? Mu Asia ilyano ilya bengi ilya milungu itatu muli umo lyaishile monekela mu cimpashanya ica mitwe itatu pa mubili umo. Alangishiwa nga mano yatatu. Mu India, bacingile mu mitima yabo ku kumulangisha ngo mulungu umo mu misango itatu. Nomba lilya mucine cine lisambilisho ilya fya bulesa ilya nshiku shipya. Mu Japan mwaba Buddha umukalamba ne mitwe itatu nga ulya wine twacilondolola pa kubala.

Lelo icisokolola nganshi pali fyonse ni cilya icilangisha itontonkanyo lya bene batatu pali Lesa mu musango uwa fitatu ifya: 1. Umutwe wa mwaume umukote ukwiminako Lesa Tata, 2. Icishilwa ico mufya nkama calangishe "Imbutu" ico mukubwekesha cipilibula Umwana. 3. Amapindo no mucila wa cuni (inkunda). Ili lyali lisambilisho ilya kwa Tata, Mwana na Mupashi wa Mushilo, abantu batatu mu mutwe wa Bulesa, ica bene batatu icapwililika. Kuti mwamona icintu cimo cine mu Rome. Nomba lekeni njipushe umuku naumbi, bushe tacili ceni ukutila ciwa na baka shinshimuna bakwe mucine bakwete icine ica cilamo ukusokolola ukucila wishu uwa icitetekele, (Abraham) kabili naba bufyashi bakwe? Bushe tacili ceni ukutila bakashinshimuna bakwa Satana, balishibe nganshi palwa kwa Lesa ukucila abana bakwa Lesa? Nomba cilya eco bakasambilila ba fya Bulesa aba nshiku shipya besho kutweba ilyo balelanda palwa bene batatu. Ibukisheni fye ici cintu cimo ukufuma ino nshita ukuya pa ntanshi: aya malyashi fishinka kabili ici cishinka_Satana ni kabepa wa bufi kabili wishu uwa bufi, kabili lyonse ilyo aisa no lubuuto ululi lonse nalyo line bufi. Ena cipondo. Kabili isambilisho lyakwe ilya bene batatu lya lyonaula amabumba kabili lya kulaonaula mpaka Yesu akese.

Ukulingana ne lyashi lya kale tacasendele nshite itali ukukwata ukupilibula muli ili tontonkanyo ilyakwa Tata kabili Umwana kabili Umupashi wa Mushilo. Satana asendele ulutampulo lumo pa nshita ukutaluka ukufuma ku cine. Itontonkanyo ilyaishile ilya Bulesa nomba lyali: 1. Tata uwa muyayaya, 2. Umupashi wakwa Lesa ukwikala muli nyina uwa BUNTUNSE. (Bushe cilya cilamilenga ukutontonkanya?) 3. Umwana uwa Bulesa, icisabo ca kulyo kubamo, (Ubufyashi bwa mwanakashi).

Lelo ciwa tekushiwa. Ali talafikilisha ukupepa ukwa kuli ena na nomba, kano fye munshila imbi. E ico asendele abantu ukubatalusha ukufuma ku cine ukuya pantanshi. Ukupitila mu nkama shakwe asokolwele ku bantu ukutila apo Lesa Tata umukalamba ushimoneka taposako amano umwine mu fya bwikashi bwa bantu, lelo ekala tondolo palwa bena, kanshi icilekonkapo cakutila ena kuti ashinshimunwa fye tondolo. Mucine cipilibula ukumusula umusango onse nge fyo cinga citwa, nga teifyo icintu fye conse. Ili sambilisho lyasalangene sonde lyonse nalyo, kabili ilelo line mu India kuti mwamona yalya ma tempile kuli kalenga umukalamba, umulungu uwa batondolo, yaba mukumoneka mu mpendwa iinono.

Apo tacali icikankala ku kushinshimuna kalenga tata, cali fye ica cifyalilwa ukutila ukupepa kwaile kuli "Nyina no Mwana" nge fibumbwa ifya kushinshimuna. Mu Egupti kwali ukwampana kumo kwine ukwa nyina no mwana ukwaleitwa Isisi na Osiris. Mu India cali Isi na Iswara. (Moneni ukupalana kwa mashina nangu cibe fyo.) Mu Asia cali Cybele na Deoius. Mu Rome kabili mu Greece fyali cimo cine. Kabili na mu China. Cisuma, elenganyeni ukupapa ukwa ba mishoni aba mu Roman Catholic ilyo baingile mu China no kusanga mulya Madonna no Mwana ne myengelele ya lubuuto ukushinguluka umutwe wa kanya. Icimashanya nga cali lingilwe ukukabushanya kuli cilya icalu mu Vatican kano fye pa mulandu wa bupusano ubwa mimonekele ya pa menso imo.

Nomba nacyana kuli ifwe ku kusanga nyina uwa ntendekelo no mwana. Uwantendekelo umulungu uwa nakashi nyina wa Babylon ali ni Semiramis uyo waleitwa Rhea mu fyalo ifya ku kabanga. Mu minwe yakwe afukatile umwana, uyo nangu ali akanya, alondolwelwe ukubo mutali, uwa maka, umusuma kabili maka maka uwa kutemuna abanakashi. Muli Esekiele 8:14 aleitwa Tammuz. Pakati ka bakalemba

abaishibisha aleitwa Bacchus. Ku bena Babylon ali ni Ninus. Ico cilangisha icishinka ica kutila aleimininwako nga kanya mu minwe lelo nomba ukulondololwa ngo mukalamba umuntu impalume caba cakutula esibikwa nga "Umulume-Umwana". Icakulumbwilako cimo cali "Umulume wakwa Nyina", kabili mu India uko babili baishibikwa nga Iswara na Isi, ena (umulume) e mininwako nga kanya pa mabele ya mukashi wakwe wine.

Ukutula uyu Ninus e Nimrod wa mu Baibele kuti twashininkisha ku kupashanya ilyashi lya kale ne fya citike mu Kutendeka. Pompilus atile, "Ninus, imfumu ya ku Assyria, apilibwile inshila isha bumi ishisuma isha kale pa kukabila ukucimfya. ALI UWA NTANSHI UWALWILE NKONDO KU BENA MUPALAMANO BAKWE. Acimfishe inko shonse ukufuma Assyria ukuya ku Libya pantu aba bantu tabaishibe imilwile ya nkondo." Diodorus atile, "Ninus ali uwa nshite sha kale nganshi pa shamfumu sha Assyrian ishalumbulwa mwi lyashi lya kale. Ukuba uwa mimonekele ya nkondo asambilishe abalumendo abengi mu nshila isha kalabana mu milwile ya nkondo. Aletele Babylonia kuli wene lintu lilya takulaba umusumba uwa Babylon." E ico tulemona uyu Ninus aishile tendeka ukuba umukalamba mu Babylon, akulile Babele no kupokolola Assyria, ukube mfumu ya buko, elyo kabili atwalilile ukonaula incende na shimbi ishikalamba uko abantu bali abashaishiba mu nkondo kabili baikela mu nshile shisuma nge fyo asosele Pompeius.

Nomba mu Kutendeka 10, ukulanda pa bufumu bwakwa Nimrod yasoso kutila,

"Pa kutendeka ubufumu bwali ni Babele, na Ereke, na Akadi, na Kalne mu calo ca Shinari. Ukufuma muli ilye mpanga mwaishilefuma Asshur kabili akulile Ninevah, na Calah nafimbipo."

Lelo bakelula bapangile cilubo mu kwilula Asshur nge shina lelo lyena lishiwi, kabili mu ci Chaldee cipilibula 'ukupela maka.' Efyo Nimrod ali, uyo panuma ya kukwata maka (apampamike ubufumu bwakwe pa ku kula ifita ifya kubalilapo ifye sonde ifyo asambilishe imyendele kabili ukupitila mu mibombele ya kulunga) aile ukucila Shinar ne fita fyakwe ifya maka no kucimfye nko kabili akulile imisumba nga Ninevah, uyo uwainikwe ishina lyakwe, pantu nangu ni lelo iciputulwa icikalamba icafibolya ifya ulyo musumba citwa Nimroud!

Apo na tusanga ifyo Ninus ali, nomba cena cikankala ukusanga ba wishu bali ni bani. Ukulingana ne lyashi lya kale ali ni Bel, uwasangile Babylon. (Nomba cilingile ukwishibikwa pano ukutula Bel ausangile mu mano aya kutila atendeke ukubomba konse uku, lelo cali mwana, Ninus, uyo uwa utampile kabili ali mfumu ya ntanshi na fimbipo) Lelo ukulingana na Malembo, wishu wakwa Nimrod ali ni Kushi: "Kabili Kushi afyele Nimrod." Ici tacali fye lelo tulesango kutila Ham afyele Kush. Nomba, mu lutambi ulwa bena Egupti Bel aleitwa Hermes, kabili Hermes cipilibula, "UMWANA WAKWA HAM." Ukulingana ne lyashi lya kale Hermes ali ni kasesema umukalamba uwa kupepa utulubi. Ali ni kelula wa milungu. Ishina limbi ilyo aitolweko lyali Mercury. (Belengeni Imilimo Ya Batumwa 14:11-12)

Hyginus asose fi pali ulyo mulungu uwaishibikwe mu misango iya lekana lekana nga Bel, Hermes, Mercury na fimbipo, "Panshite itali abantu baikalile mu buteko bwakwa Jove (te Jove wa ci Roma, lelo Yehoba waba Hebere uyo uwacila pelyashi lyakale lyaba Roma) ukwabula imisumba kabili ukwabula amafunde, kabili bonse ukulanda ululimi lumo. Lelo panuma ya cilya Mercury (Bel, Kush) ailwile insoso sha bantu (kulya kelula etwa Hermeneutes) umuntu umo wine apele ne nko. Elyo icabela calitendeke." Cilemoneka ukufuma kuli ci ukutula Bel atemwa Kush, wishu wakwa Nimrod, mu ntendekelo ewali ntungulushi ikalamba iyo yatungulwile abantu ukubatalusha kuli Lesa uwa cine kabili akoseleshe abantu nga "kelula wa milungu" ukusenda umusango umbi uwa bukapepa. Ali bakoseleshe ukutwalilila no lupungu ulu mwana wakwe mucine akulile. Kabili uku kukoselesha e kwaletele icimfulunganya no kupatukana kwa bantu, ica kutila ali fyonse fibili, "kelula kabili kafulunganya."

Kush, kanshi, ali wishu wa kupepe milungu iingi kabili ilyo abantu balecitwa imilungu ku bantu, ena mucine, aishileba wishu uwa milungu. Nomba Kush aleitwa Bel. Kabili Bel mu fyakwelenganya fya ci Roma ali ni Janus. Akopwa ngo wakwata ifinso fibili kabili asendele mulanga kuli co acimfisheko no "kusalanganya" abantu. Ovid alemba ukutula Janus ailandile umwine, "abakale bale njita Chaos". E ico tulesanga ukutula Kushi wa mu Baibele, cisanguka uwantendekelo ukukanya bukapepa bwa umo aleitwa Bel, Belus, Hermes, Janus, na fimbipo pakati ka bantu abakale. Aitungile ukuleta ama busokololo na ma bwilulo ukufuma ku milungu ukuleta ku bantu. Mu kucita cilya alengele ubukali bwakwa Lesa ukusalanganya abantu, ukuleta ukupatukana ne cimfulunganya.

Nomba ukushinta pali ici cishinka natumona uko bukapepa bwa fintu ifingi atemwa ukupepa kwa milungu iingi kwafumine. Lelo bushe nomba na mumona ukutula ifwe nakabili twasangile ukulumbulwa kwa mwaume uwitwa Kushi uwapelwe icakumulumbwilako ica "wishu wa milungu"? Bushe na mumona pano isambilisho ilya kale ilya bukapepa ubwa fintu ifingi akale, ukutula imilungu ishikilwa iine pamo na bantu? Kulya eko ukupepa ifikolwe kwafumine. E ico tulingile fye ukucenenta ilyashi lya kale palwa kushinshimuna ifikolwe. Cisuma, cashimikwe ukutula Kush alangishe ukupepa imilungu itatu iya tata, mwana na mupashi. Imilungu itatu iyo iyali iyalingana yonse. Lelo alishibe palwa bufyashi bwa mwanakashi ubwa leisa, e ico kwalingile ukuba umwanakashi no bufyashi bwakwe, ukwisa monekela. Ici caishilefikilishiwa ilyo Nimrod afwile. Umukashi wakwe Semiramis amubikile umulungu, kabili e ico ailengele

umwine nyina wa mwana elyo kabili nyina uwa milungu. (Nga filya fine fye ulukuta lwa Roma lwabika Mariya ukubo mulungu. Basoso kutila ali ukwabulo lubembu kabili ali ni Nyina wakwa Lesa.) Ena (Semiramis) aitile Nimrod "Zeroashta" ico cipilibula, "ubufyashi bwa mwanakashi ubwalaiwa."

Lelo tacaposele inshite itali nganshi mpaka umwanakashi atendeke ukuposwako nganshi amano ukucila umwana, kabili ukwabulo kuposa inshita e ulya wine balangishe nga umo unyantile pa nsoka. Bamwitile ena "na mfumu wa mu mulu" no kumulenga ukuba umulungu. Ifyo caba ne lelo uko Maria, nyina wakwa Yesu, alisansabikwa ku ushifwa kabili ino ine nshita nga mu September 1964 akabungwe ka Vatican kaleesha ukupela imibele kuli Maria iyo takwata, pantu balefwaya ukumwita, "Maria Kapapatila," "Maria Nyina wa Bacetekela Bonse," nangu "Nyina wa Lukuta." Nga kwalitala ukuba ukupepa ukwa fikolwe ukwa ci Babylon muli bukapepa, caba ni bukapepa bwa Lukuta ulwa Rome.

Tacali fye ukupepa kwa fikolwe ukwa tendekele mu Babylon lelo nakabili ukupepa kwa fya cifyalilwa. Cali ni mu Babylon imilungu yaishibikilwe pamo na kasuba no mweshi, na fimbipo. Icintu icapulamo mufyalengwa cali kasuba ako akakwata ifintu ifipelo lubuuto no kupela icikabilila kabili kamonekela ku bantu ngo mupila wa mulilo mu myulu. E ico umulungu ukalamba ali no kuba umulungu kasuba uo bainike Baali. Lyonse akasuba kalangishiwe ngo lubingu ulwa shinguluka kabili panuma ya kushinguluka lulyo lubingu kulya kwa moneke insoka. Tacasendele nshita itali mpake nsoka yaishileba icilangililo ca kasuba kabili mukulekelesha uku shinshimunwa. E ico ukukabila kwa mutima wakwa Satana kwaishile ikushiwa umupwilapo. Aleshinshimunwa nga Lesa. Icipuna cakwe cali pampamikwe. Abasha bakwe balemufukamina. Mulya mu Pergamo mu musango wa nsoka iya mweo ale shinshimunwa. Umuti wa Kwishiba Ubusuma no Bubi, nomba ukulangishiwa mu musango wa nsoka iya mweo tayalembelwe fye Efa lelo umutundu wa bantu.

Lelo musango nshi Pergamo aishileba icipuna cakwa Satana nga Babylon e cali icipuna? Ubwasuko nakabili bwaba mwi lyashi lya kale. Ilyo Babylon awile ku bena Medes na Persians, shimapepo imfumu, Attalus abutwike mu musumba no kuya ku Pergamo na bushimapepo bwakwe ne nkama isha mushilo. Kulya abikile ubufumu bwakwe kunse ka bufumu bwa Roma, kabili asungilwe ukupitila mu kusakamanwa kwa kwa kasebanya.

Uku kwaba ukulondolola ukwipi ukwe lyashi lya kale ilya bukapepa bwa ci Babylon kabili no kwisa kwa buko ku Pergamo. Amepusho ayengi ukwabulo kutwishika yali ayabulo kwasukwa kabili ukucilapo, ukwabulo kutwishika, nga kwalilandilwe ku kutubutisha, lelo uku takulingile ukuba ukusoma ukwe lyashi lya kale, lelo kwalingwo kuba ukwafwilisha ku kusoma kwa Cebo.

Ukususha

Ukusokolola 2:14-15

"Lelo ndi na tumo utwa ku kushinina, walikwata uko abaikate sambilisho lyakwa Baalamu uwa sambilisho Balaki ukupose ca kupuntwisha ku ntanshi ya bana bakwa Israele, ku kubalengo kulye fyaipailwe amalambo ku tulubi, no kucito bulalelale.

Ifyo fine wakwata abaikate sambilisho ilya bena Nikola, icintu ico napata."

Muli iyi Nshita ya Pergamo Shikulu alesusha amasambilisho yabili ayo Apata: 1. Isambilisho lyakwa Baalamu ilyo lyaletetele ukupepo tulubi no lubembu ulwa bipisha kuli Israele pa Baal-Peor, kabili 2. Isambilisho ilya benaNikola, ilyo lyali lelo imilimo mu Nshita ya Efese. Bikeni pamo uku kususha ne cishinka ica kutila Wene alekomaila Pergamo nge cipuna cakwa Satana, kabili cili ica anguka nganshi kabili icalinga ukusondolwela ukutula mu nshila imbi bukapepa bwa ku Babylon na busankanishiwa pamo no Bwinakristu.

Nomba ici tacili fye ukwelenganya lelo icishinka ce lyashi lya kale ico twalashininkisha pa kubwekela kunuma mwilyashi lya kale kuli nalimo 36 A.D. kabili ukwisa fika ku Kabungwe ka Nicene aka mu 325. Ilyo Abenakristu (abengi baYuda mukufyalwa) basalanganishiwe ukutali ukufuma mu Yerusalemu baile mu ncende monse ukushimikila Imbila nsuma, sana sana mu ma sunagoge. E ico pa myaka itatu, atemwa nalimo mu 36 A.D. Imbila nsuma yatwelwe ku Rome kuli Junius na Andronicus, abo kulingana na bena Roma 16:7 bali batumwa. Umulimo walikulile kulya pa myaka iingi mpaka ukupusana kwa lyonse kwa baYuda mukati kabo kwalengele Cilolo Cludius ukubatamfya ukufuma ku Rome. Na baYuda ukubakanya muli ulyo musumba umungololo uwa lukuta ulunono walikontaike mu butuntulu. Nalimo nangula abakalamba bali ba ciYuda eico bali no kuya. Umukuni tawali no kucemwa kabili apo Icebo cali icishalembelwe nge cakutungulula kuti cabe caanguka nganshi kuli uyu mukuni unono ku kufutatuka atemwa ukwingililwa kuli bakasoma bafya mano na basenshi aba bulyo bushiku. Ne mimbulu iikali iyaleenda enda, kabili umupashi wa munkanyakristu uwa kakulwa, tulesanga ukufuma mwi lyashi lya kale ukutula ulu lukuta lunono mu Rome lwaishileba ulwa bwekela kunuma ukwabule subilo, no kutendeka ukuleta ukusefya kwa busenshi mufya kulumbwilako fya Bwinakristu.

Ilyo inshita iya kutamfiwa yatwalilile pa myaka 13, abatampile, Junius na Adronicus, tababwekele mpaka 54 A.D. Elenganyeni umwenso wabo ukusango lukuta ne cakulumbwilako ca Bwinakristu ulu lwali

ulwa busenshi nganshi. Kwali ifipailo mu lukuta umo balebika icefungo no kusefya kwa ntambi sha busenshi. Intungulushi ishasalilwe isha lulyo lukuta te kuti bashipalame, e ico na banono abo aba eseshe ukutwalilila ukuba aba cishinka baishile tendeka ulukuta ulupya, atemwa Ulukuta ulwa cibili ulwa Rome. Lesa abombele no busuma pakati kabo ku fishibilo ne fipapwa ica kutila ulukuta ulwa citatu lwalitendeki. Kabili nangula Ulukuta lwa ntanshi lwali sebene pakuba ulwa busenshi kabili TACALI mu Bwinakristu mu kushinshimuna kwa luko talwalekeleko ku ca kulumbwilako ca luko lelo lwalitwalilile kabili LUCILI LWALIBA Ulukuta ulwa Ntanshi ulwa Rome-Ulukuta lwa Roman Catholic.

Nomba abengi muli ifwe balikwata itontonkanyo ilya lubana ukutila abali bonse kabili na bonse abaita abene Abenakristu kuti baba icakubombelapo icakwa ciwa kabili mukulekelesha ukucushiwa ukwa bipisha ku buteko. Lelo tefyo caba. Ulu lukuta lwa ntanshi lwa tendeki no kulunduluka no kufula nganshi mu mpendwa ica kutila bacilolo ne ntungulushi ishalekana lekana isha buteko mucine batemenwe lulyo lukuta pa mulandu wafya mapolitiki.

E ico ilyo intungulushi sha Lukuta lwa Ntanshi mu Rome shaisangile ishine mu kwafwiwa, shasendele ishuko ku kupilibulo buteko ukususha abacetekela aba cine no kulomba ukucushiwa kwabo kano fye baisa mwicinka lyabo. Umo bishop uwa musango ifi uwa Lukuta ulwa Ntanshi ulwa Rome ali Anicetus uyo waikela mu mwanda uwalenga cibili kabili ali ne myaka imo ine nga Polycarp.

Ilyo umukote Polycarp aumfwile ukutila Ulukuta ulwa Ntanshi ulwa Bwinakristu ulwa Rome lwaitumpile mu fya kusefya ifya busenshi kabili bwabifishe icine ca Mbila nsuma, aile kulya mukubapapata ukuti bapilibuke. Alibamwene ukulambalala abene beka ku fimpashanya ifya inikwe amashina aya batumwa na bashila. Ali bamwene ukwasha amakandulo no koce cefungo pa cipailo. Alibamwene ukusefya ica kucilila ukupitila mwi shina ilya Easter, uko basansabike aka mukate aka papatala aka bulungana ako akacindike mulungu kasuba, elyo kabili baliitile umwangashi nge cakuninika ku milungu. Lelo uyu washila umukote uyo waendele ba mailoshi 1500 alifililwe ukukanya ukonaika kwabo. Lesa alandile ukupitila muli wene lilya line fye alefumapo, "Ephraim nalambatila ku tulubi, leka abe," Hosea 4:15. Polycarp tatalile ukubwekelamo.

Panuma yakwa Anicetus uwali bishop umubi uwa mu Rome uwaleitwa Victor. Aletele amalila ayengi aya busenshi no kusefya mu Lukuta lwa Ntanshi, nakabili aile aleenda ukwasha na mano yakwe yonse ukupatikisha inkuta isha cine isha Benakristu ku kukwata amano yamo yene. Tabacitile nge fyo abepwishe e ico akoselele pa babomfi ba buteko ku kucusha abacetekela, ukubatwala mu filye, ukubasalila mu cifungo kabili nangula ukuleta imfwa kubengi. Icilangililo ica musango ifi ica milimo yakwe ibi isangwa mwilyashi lya kale uko Cilolo Septimus Severus acimfiwe kuli Callistus (umunankwe wakwa Victor) ku kwipaya 7000 ku Tesalonika pa mulandu aba bacetekela aba cine basefeshe Icakuninika ukulingana na Shikulu Yesu Kristu te kulingana no kupepa kwa Astarte.

Kale kale umwangashi wa bufi uwalekele cipyu ca buko ukwisa pali Lesa uwa mweo pa kwipaya abasalwa, nga filya acitile icikolwe cabo, Kaini, aipeye Abele.

Ulukuta lwa cine lwalitwalilile ukwasha ukulengo Lukuta lwa Ntanshi ku kulapila. Lwalikene ukucita cilya. Lwalifulile mu mpendwa na mukongola. Lwabombele ukutwalilila ukusabankanya ukususha imbuto ya cine. Basosele ukutila bena kabili bena beka bali abakwimininako aba cine abakwa Shikulu Yesu Kristu, kabili baleyumfwa icishinka ica kutila bali ulukuta ulwa ntendekelo ulwa mu Rome, kabili bena fye beka bali Ulukuta ulwa Ntanshi. Mucine bali Ulukuta ulwa Ntanshi, kabili MUCINE EFYO BABA.

E ico panshita iya ulu lukuta lwa nshita ya citatu natukwata inkuta shibili ishakwete shina limo line lelo no kupusana ukwa bipa pakati ka shena. Lumo nalufuma ku cine, no kulambatila ku tulubi kabili talwakwata ubumi muli lwena. Naluisankanya ulwine kabili ne fishibilo fya mfwa, (te mweo), filakonka ukubuka kwa luko. Lwabo lwa maka na ba membala abengi. Lwalitemwikwa kwi sonde. Lumbi lwaba libumba ilinono ilicushiwa. Lelo lulakonke Cebo, kabili ne fishibilo filalukonka. Abalwele balondapwa kabili na bafwa balabushiwa. Lwabo lwa mweo no Bumi ne Cebo cakwa Lesa. Talwatemwa ubumi bwa luko, lelo lulekatilila kwi Shina Lyakwe kabili icitetekelo Cakwe mpaka na kumfwa.

Kabili e ico ukucushiwa ukwabipisha kwi ofeshi lya Rome kwa ponene pa bacetekela aba cine mpaka Constantine aimine no kupelo buntungwa bwa kushinshimuna kwa bukapepa. Kwamoneke ukuba imilandu ibili cinshi ubu buntungwa bwapelelwe. Mu cakubalilapo ba cilolo aba pusana pusana abasuma tabasuminishe ukucusha, lelo ilyo balefumapo, kwaleisako bambi abo abaleipaya Abenakristu. Cali ica bulamo amano nganshi ica kutila mukulekelesha caishile ku matwi ya cintubwingi ukutila Abenakristu balingile ukubaleka beka. Umulandu uwa cibili kabili ulemoneka bwino wa kutila Costantine alikwete ubulwi ubwa kosa nganshi ku ntanshi yakwe mu kusendo butungulushi bwa bufumu. Inshita imo iya bushiku mu ciloto amwene ulupanda ulwa buta ukumonekela ku ntanshi yakwe. Amwene ukutila ici cali lishuko kuli wene ukutila nga Benakristu bapepele ku kucimfya pali wene, kuti acimfya ubulwi. Alaile ubuntungwa ubwa bena mu nshita ilyo akacimfya. Alicimfishe kabili ubuntungwa bwa kushinshimuna bwalipelwe mwilyashi lya Nantes 312 A.D.

Lelo ubu buntungwa ukufuma ku kucushiwa ne mfwa tabwali ubwawama nge fyo bwamoneke pa ntendekelo. Constantine ali nomba uwa kwafwa. Ngo wakwafwa ico atemenwe cali mu nshila imbi ukucila

cilya ica ulya ulolekesha fye, pantu asalile ukutula ulukuta lwalefwaikwa ubwafwilisho bwakwe mu milimo yaluko. Ali bamwene ukutalikishanya pa fintu ifya lekana lekana, umo uwaishile sangwamo Arius, Bishop uwa ku Alexander, uwasambilishe abalemukonka ukutula Yesu tali mucine cine Lesa lelo icibumbwa ica cepeshapo, pakuba uwalengwa na Lesa. Ulukuta lwa ku masamba lwa kwete itontonkanyo ilya ibela, ukucetekelo kutula Yesu ali ukumoneka kwine kwa kwa Lesa kabili nge fyo basosele 'uwa ba cimo cine na Tata.' Na malyashi aya musango ifi, ukubikapo no kwingilila ukwa kusefya kwa busenshi mu kushinshimuna, cilolo alalike Akabungwe ka Nicene mu 325 ne tontonkanyo ilya kutula kuti aleta amabumba yonse pamo uko bengesapwisha ukupusana kwabo, no kukwata ukwiluka kwa bonse, kabili bonse ukuba umo. Bushe tacili ica kupapusha ca kutula nangula ici catendeke na Costantine tacafwile lelo cicili ica mweo nganshi ilelo nga "Akabungwe ka ma Chalici ye Sonde"? Kabili apo afililwe mucine cine ukufikilisha, cili no kufikilishiwa muli buno bushiku muli iyi mibombele iya bukapapa.

Nomba uku kucilinganya ukwa buteko no lukuta cintu ica buwelewele pantu isonde taliluka nangula icine icisangwa mu Cebo atemwa inshila isha lukuta. Cinshi, ukupingula kwine ukwapelwe kukabungwe ukutula Arius alilufyenye baishile mubwekesha imyaka ibili panuma kuli cilolo kabili pa myake ingi lilye sambilisho ilya bufi lyaishile letwa pa bantu.

Lelo kutula ulukuta no buteko fyali no kwisa capamo cali mucine cine ifyaishibikilwe libela na Shikulu. Ishina line Pergamo cipilibula "ukuupwa ukwapwililika". Kabili mucine ubuteko no lukuta fyalyupene; amapolitiki na bukapapa fyalyampene. Ubufyashi ubwa kulyo kwampana kwaba mukutwalilila ukusankanya ukwa bipisha nganshi isonde talyatala ukumonapo. Icine tacaba muli bena, lelo inshila shonse ishabipa ishakwa Kaini (ukusankanya ukwa ntanshi) kwaba.

Nomba tacali fye ubuteko no lukuta ukufyanya muli iyi nshita, lelo bukapapa ubwa ci Babylon bwali lundilwe mukusuminisha ukuilunda ku Lukuta lwa Ntanshi. Satana nomba alikwete ishuko kwi Shina lyakwa Kristu kabili apelwe icipuna ca bufumu nga Lesa mu kushinshimuna. No bwafwilisho ubwa ku buteko inkuta shaishile pyana ifikulwa ifyaemba ifyo ifya bikilwemo ifipailo ifye libwe ilya buta ilya marble kabili ifimpashanya fya bashila abaya. Kabili umu mwine muli iyi nshita e lintu "iciswango ca mu Kusokolola 13:3 ico capuminwe kumfwa: (Ubufumu bwa busenshi ubwa Roma) bwaishile bwekela ku mweo na maka ngo "Bufumu ubwa Mushilo ubwa Roma." Roma nge nko iyafyuma yaliculile nganshi mu fya bunonshi kabili bwangu kwali ukucula pali cena umupwilapo; lelo tacasakamikwe nomba, pantu ubufumu bwakwe ubwa bukapapa bwali no kulubika pa mulu we sonde ukutekela ukufuma mukati uko talwingamonekela ukucita cilya ukufuma kunse.

Lekeni milangishe icine icalingana na Malembo ica uyu mulandu, pantu nshilefwaya nangu umo ukutontonkanya ukutula ndepela ubusokololo ubwandi ne mwine_umo uushingasangwa mu Malembo.

Daniele 2:31-45,

"Imwe, mwe Mfumu, mwamwene, kabili moneni e kwali icimpashanya cimo icikalamba. Ichimpashanya ici icikalamba, kabili icabeka ukucila, caiminina pa mulola wenu; no kumoneka kwa ciko kwali ukwa kutinya.

Ichimpashanya ici umutwe wa ciko wali wa golide musuma, icifuba caciko na maboko ya ciko ifya silfere, ifumo lya ciko na matanta ya ciko ifya mukuba, amolu yaciko aya cela, amakasa ya ciko mwali icela lubali lubali ibumba.

Mwamwene lyasuke libwe lya putulwa apa bulwe minwe, kabili lyapola icimpashanya pa makasa ya ciko aya cela ne bumba, no kuya tobaula.

E lyo fyatobawililwe pamo, icela, ibumba, umukuba, silfere na golide, no kuba nge misungu ya pafipulilo ifya kumwela; e lyo umwela wa fisendele, fyasuka tafyasangilwe apa kwikala: ne libwe ilya polele icimpashanya lyaisabo lupili ulukalamba, no kwisusha pano isonde ponse.

Ici e ciloto; nomba tusose ukushimbulwa kwa ciko pa mfumu.

Imwe, Mwe mfumu, ni mwe mfumu ya sha mfumu: intu Lesa wa mu mulu apeleko bufumu, amaka, ubukose, no bukata.

Kabili monse umwaikala abana ba bantu, ne nama sha mu mpanga ne fyuni ifya mulwelele Apela mu minwe yenu, no kulenga mube cilolo kuli fyonse fine. Umotwe wa golide ni mwe.

Kabili panuma yenu pakema ubufumu bumbi ubwa panshi ku bufumu bwenu, e lyo pakemo bufumu bumbi ubwa citatu ubwa mukuba, ubukateka pano isonde ponse.

No bufumu ubwalenga yane bukabo bwa kosa nge cela: pantu ifyo icela cisansaula no ku bwasaula fyonse fine: kabili ifyo icela cishina fyonse ifi, e fyo bukashonaula no kushina.

Ubo bukabo bufumu ubwapatukana; pantu mwamwene amakasa ne fikondo, lubali fye bumba lyakwa kabumba, lubali fya cela, lelo ukukosa kwa cela ku kabamo pantu mwamwene icela calitobenkana ne bumba lya matipa.

kabili ifikondo fya makasa fyali cela lubali, lubali ibumba, ifyo fine ubufumu bukabo bwa kosa lubali, lubali bushinso.

Apo mwamwene icela catobenkana ne bumba lya matipa, pa kuti bakalaitobenkana no bufyashi bwa bantu: lelo tabakabe abalambatila umo ku munankwe, ifyo icela tacinga tobenkana ne loba.

Kabili mu nshiku sha shamfumu ishi Lesa wa mu mulu akemya ubufumu, ubushakonaulwe umuyayaya: no bufumu bwa buko tabwakashilwe ku bantu bambi, bukashonaula no kupesha aya ma bufumu yonse, kabili bukeminina umuyayaya.

Pantu mwamwene ifyo ku lupili kwa putwilwe ilibwe apa bulwe minwe, ne fyo lyatobawile icela, umukuba, ibumba, silfere, na golide; Lesa mukulu nalenge mfumu ukwishibe cikesaba panuma ya ino nshita: ca cine cine iciloto, kwa cishinka no kushimbulwa kwa ciko."

Pano pale sokololwa ilyashi line ilya kuntanshi, ilyashi lya kale ilishafikilishiwe ilyo lyasesemwe ukwisa pe sonde ukufuma ku nshita yakwa Daniele mpaka Yesu ilyo akesa no kuteka ngo Mwana wakwa Dabidi. Lishibikwa nga "Inshita Ya Benafyalo." Lyakwata muli lyena ifiputulwa ifya citike fine ifyo fyaishibikwe ku bufumu ubwa tekele muli cila ciputulwa: Babylonian, Medo-Persian, Gracian, Roman.

Ubukalamba nganshi kabili ubufumu ubwa cine nganshi bwali Babylonian ubo bwapashaniwe ngo mutwe wa golide.

Ubwa konkelepo mu bukata bwali Medo-Persian uo nge fyo ilyashi lya kale bwashimike ubunte ukutila bwali icine cine ubwa bukata ubunono kabili bwapashaniwe nge cifuba na maboko ya silfere.

Elyo kwaishile konka inshita ya Gracian iyo imfumu yaiko yali iya mano nganshi pa ntungulushi shonse isha bashilika isonde talyatala ukwishibapo e ico yali iyalinga ukupashaniwa nge fumo na matanta ya mukuba. Yali iya bukata ubwacepesha ukucila yambi yabili ayali pantanshi yaiko.

Mukulekelesha kwaishile ubufumu bwa kulekelesha ubo bwali Ubufumu bwa Roman ubwapashaniwe nga molu ne nkasa. Lelo apo ama bufumu aya kubalilapo yapashaniwe nga mabwe aya pwililika (golide iya pwililika, silfere no mukuba) ubu bufumu ubwa kulekelesha bwali fye icela icapwililika mu molu fye mweka, pantu ilyo bwaishile ku nkasa cali ukusankanya ukwa cela ne bumba, kabili amabwe ne loba tafisankanishiwa fye no kuleta ukwikatana na maka. Lelo ici tacaba fye ifyo, lelo icakupapusha nganshi, ubu bufumu ubwa kulekelesha (Roman) bwali no kwikalilila 'umusango wa kusankanishiwa' uwaibela mpaka fye ilyo Yesu akabwela.

Ubu bufumu bwa Roma ubwa cela (icela ukulangisha amaka no konaula ukwa pulamo ku mulwani) bwali no kupangwa kufiputulwa fibili. Kabili bwena mucine cine bwali ubwa bufumu ubwapatwilwe mu butuntulu pabili_ku Kabanga na ku Masamba. Yonse yabili yali aya maka nganshi, ukufwantaula bonse ku ntanshi yabo.

Lelo nge fyo bukata na maka aya mabufumu yonse yafilwa, e ico ubu bufumu bwatendeke ukufilwa nabo. E ico Rome aliwile. Ubuteko bwa Busenshi ubwa Rome tabwali nakabili icela. Bwaliponene. Bwalicenekwe ku mfwa. Rome nombamba te kuti ateke. Calipwile. E fyo isonde lyatontonkenye. Lelo ifyo isonde lyali ilya luba, pantu ulyo mutwe (Rome) nangula ali cenekwe tacenekwe na kumfwa. (ubwilulo bwakwa Wuest, ubwa mu Kusokolola 13:3, "Kabili umo uwa mitwe yakwe wamoneke ukuba ngo wipaiwe, umukolomino pa kubo waputulwa. Kabili icipumo ca mfwa yakwe calyundepwe. Kabili isonde lyonse lyakonkele Iciswango ca mu Mpanga mu kupapa.")

Abantu balolekesha kuli Rome. Balolekesha ku nko iya Italy. Kabili ilyo balolekesha tabeluko kutila Rome ne ncede yakwe umwine uko Papa akwata icifulo icituntulu ngo bufumu bwakwe caba mubutuntulu inko mukati ka nko, kabili yena yalikwata bakeminina kabili ilapokelela bakeminina. ROME UWA CIPAPA UWA BWINAKRISTU UWA BUFI (ena esa na mukwitwa umusumba wa muyayaya_ifyo kwaba ukupontela) NOMBA ATUNGULULA KULI BUKAPEPA NO KUCILAPO LILYA ILYO UBUTEKO BWA BUSENSHI BWA ROME BWATUNGULWILE KU CELA ICAPWILILIKA ICA KUCIMFYA. Rome aishile senda umusango uwa bumi bupya ilyo Constantine alundinkenye ku lukuta no buteko no kukoselesha ukwampana ku maka. Umupashi uwa tungulwile Rome uwa busenshi e mupashi umo wine uo nombamba utungulula Rome uwa Bwinakristu uwa bufi. Kutu mwamone ci ukutila efyo caba pantu imwe nombamba na mwishiba ukutila ubufumu ubwalenga cine tabwafuminapo; bwapilibwilwe fye mu mimonekele yakwe iya kunse.

Inshita fye imo ilyo Akabungwe ka Nicene katwele amaka ya mapolitiki ya Rome ku lukuta, kwamoneke ukutila takwali impela ku fyo ulu Lukuta ulwa Bwinakristu ulwa Ntanshi Iwingapela. Ishina, Umwinakristu, ilyo muntendekelo lyaletete ukucushiwa, nombamba lyaishileba ishina lya bakacusha. Cali ni

muli iyi nshita ilyo Augustine uwa ku Hippo (354-430) aishilebike funde ilya kutila ulukuta luli kabili LULINGILE ukubomfya amaka nga cilefwaikwa ku kuleta abana bakwe ku kubabwekesha mwi cinka, kabili ukutula ici cali icalingana ne Cebo cakwa Lesa ku kwipaya abafulungana na basangushi. Mu fikansa fyakwe na Donatistis alembele... "Cena cintu cawama nganshi ukutula abantu balingile ukutungululwa ku kushinshimuna Lesa ukupitila mukusambilisha ukucilo kutila balingile ukuletwa kuli cena ku mwenso uwa kupanikwa atemwa ubukali, lelo tacikonka cilya pantu inshila iya kubalilapo ilaleta abaume abasuma, e ico kanshi abo abashilepela kuli ena balingile ukubasula. Pantu abengi na basange shuko (nge fyo twashininkisha kabili cila bushiku tuleshininkisha ku fyacitika ifituntulu) intanshi mukulengwa ukusumina ku mwenso atemwa ukukalipwa, pakutula pantanshi bena bengongolwa ku kusambilishiwa, pa kutila benga konkako mu milimo ifyo basambilishiwa kale mu cebo... apo balya basuma abo abatungululwa bwino ku citemwiko, abo mucine balafula nganshi aba lungamikwa ku mwenso. Pantu nani mucine uwinga tutemwa ifwe ukucila Kristu, Uyo uwaposele Umweo wakwe pa mpaanga?

Lelo nomba panuma yakwita Petro na batumwa bambi ku fyebo Fyakwe fyeka, ilyo Aishile ku kwita Paulo, Wene tamupatikishe fye ne shiwi Lyakwe, lelo amuposele na panshi na maka Yakwe; kabili ukutula Ena mukupatikisha engaleta umo uyo ukalipwe mukati ka mfifi iya busenshi, ku kukabila ulubuuto lwa mutima, Wene intanshi amupumine no bupofu ubwa kumubili ubwa menso. Cinshi kanshi Ulukuta talulingile ukubomfya amaka mukulenga abana baluko abaluba ukubwela? Shikulu Umwine atile, 'Kabiyeni mu misebo na mumansa no kubalengo kwisamo.' E ico kanshi nga cakutula amaka ayo Lukuta lwapokelela ukusontwa ukwa bulesa mu nshita ya buko iyalinga, ukupitila mu mibele ya bukapepa ne citetekelo ca shamfumu, ukube cibombelo nga kuli abo abalesangwa mu misebo na mumansa_cilya ni mukufulungana no kupatukana__balelengwo kwisamo, kanshi lekeni bena besango mulandu pakupatikishiwa."

Icilaka ca mulopa caleya cilekulilako. Umwangashi wa bufi mu Spain nomba waangalile pali Cilolo Maximus ku kuilunda mu kulwisha abacetekela aba cine abo abakwete Cebo ne fishibilo ne fipapwa pamo nabo. E ico bamo ba Priscillianists baletelwe ku Treves kuli Bishop Ithacus (385). Abapele umulandu uwa buloshi no bulalalale kabili abengi balibepeye. Martin uwa ku Tours, na Ambrose uwa ku Milan alisushishe ci, kabili apapatile apafye ku kucushiwa ukuti kupwe. Ilyo kucusha kwatwalilile aba ba bishop babili bakene ukukwate senge na bishop Hydatus kabili na bambi abapala ena. Ceni ukusoso kutila Synod mu Treves basuminishe pa lwa kwipaya.

Ukufuma pali iyi nshita ukutwalilila, maka maka mukati ka Nshita sha mfifi, tuli no kumona abana aba kumubili ukucusha no konaula abana aba ku Mupashi, nangula bonse babili balumbula Tata umo nga filya cali ku mulandu wakwa Ishmaele na Isaki. Imfifi ya bubi bwa ku mupashi ili no ku fulilako kabili ulubuuto lwa cine ulwakwa Lesa luli no kupwa mpaka umuleye myaka luleya lulecepelako. Lelo nomba ubulayo bwakwa Lesa buli no kuba ubwa cine, "Ulubuuto lubalikila mu mfifi kabili imfifi tapali nangu cimo ico inga cita pali lwena."

Nomba ukufika iyi nshita nshilaleta cilye cishinka mwi lyashi lya kale ico nalaile ukupwisha, cilya caba, ukusankanya kwa bukapepa bwakwa Nimrod na bukapepa ubwa Bwinakristu. Muli no kwibukisha ukutula Attalus abutwike ukufuma ku Babylon ukuya ku Pergamo kabili akulile ubufumu bwakwe mupepi no Bufumu bwa Rome. Bwaishile lunduluka pa myaka, ukusungwa ku mulungu uwa ili sonde. Ukupyanisha kwa sha mfumu sha bushimapepo kwa konkele Attalus mpaka ukuteka kwa kwa Attalus III ku milandu iya ishibikwa mu kuteka kwa kwa Lesa apele ubufumu kuli Rome. Julius Caesar lyena asendele fyonse fibili ubufumu ku mubili na kuli bumupashi pantu aishile ba Pontiff Maximus uwa bukapepa ubwa ci Babylon kabili e ico kanshi ali shimapepo imfumu. Ici cakulumbwilako caletwalilila kuli bacilolo abakonkelepo mpaka inshita iyakwa Maximus III uwa cikene. Ukulingana ne Lyashi ilya kale ilyakwa Stevens cali ni lilya ilyo papa asendele ubutungulushi ubo cilolo akene kabili ilelo kucili kwaba pontiff mwi sonde, kabili ena mucine ni Pontiff Maximus. Afwala icilongwe ica tufutu tutatu kabili ekala mu Rome. Kabili mu Kusokolola 17 Lesa talelangisha nakabili kuli Pergamo nge cipuna cakwa Satana nangula wene ukusosa ukutula kulya eko Satana ekala. Iyo, icipinda ica cipuna ca bufumu tacaba nakabili mu Pergamo, lelo caba Babylon wa CINSHINSHI. Tacaba mu Babylon lelo mu Babylon wa CINSHINSHI. Caba mu musumba pa mpili cinelubali. Umutwe wa ciko ni munkanyakristu pantu alisende cifulo cakwa Kristu Uyo eka e kapapatila kabili Uyo eka kuti alekelele membu. Ee, Pontiff Maximus ali naifwe ilelo.

Isambilisho Lya Bena Nikola

Ukusokolola 2:15,

"Ifyo fine wakwata abaikate sambilisho lya bena Nikola, icintu ico Napata."

Mwala ibukisha ukuti naliletele mu Nshita ya mu Efese ukutula ishiwi, Nikola, lyafuma ku masihiwi yabili aya ci Greek: Nikao ico cipilibula ukucimfya, kabili Lao icipilibula ulukuta. Nikola cipilibula, "ukucimfya ulukuta." Nomba mulandu nshi iciabela icintu icabipa nganshi? Cintu icabipa nganshi pantu Lesa tatala ukubika ulukuta Lwakwe mu maboko ya butungulushi ubwasalwa ubo ubwendela na mano ya mapolitiki. Abika ulukuta Lwakwe mu kusakamana kwa balashikwa na Lesa, abaisushiwa no Mupashi, abaume abekalila Icebo abatungulula abantu ukupitila mu kubalisha Icebo. Tapatulula abantu mu mabumba

pakutila amabumba yaletungululwa na bushimapepo ubwa mushilo. Cishinka icakutila ubutungulushi bulingile bwaba ubwa mushilo, lelo nakabili no lukuta lonse lulingile ukuba. Ukutwalilila, tapaba iciputulwa mu Cebo umo bashimapepo nangu bakapyunga nangu aba musango uyu bapapatila pakati kakwa Lesa na bantu, nangu palibapo incende apo bapatulwa mukupepa kwabo kwa kwa Shikulu. Lesa afwaya bonse ukumutemwa no ku Mubombela capamo. Ubwina Nikola bulonaula filya fintu no kupatula ba kapyunga ku bantu no kulenga intungulushi ukuba bashikulu pa banabo mu cifulo ca kuba ababomfi.

Nomba ilisambilisho ukuba lyatendeke ngo mulimo mu nshita ya ntanshi. Cilemoneka kwati ubwafya bwaba mu mashiwi yabili: 'abakalamba' (abantu abakalamba) kabili 'naba kangalila' (ba bishop). Nangula Ilembo lilangisha ukuti kwaliba abakalamba abengi muli cila lukuta, bamo batendeke (Ignatius umo pali bena) ukusambilisha ukuti itontonkanyo lyakwa bishop ali umo uwa cila bonse atemwa uwakwato lupaka ukutungulula abakalamba.

Nomba icishinka ca mulandu caba lishiwi 'umukalamba' lilangisha ifyo umuntu aba, ilyo ishiwi 'bishop' lilanga iofeshi lya muntu umo wine. Umukalamba aba muntu. Bishop e ofeshi lya muntu. 'Umukalamba' lyonse aba kabili cilangisha lyonse ku kukula kwa muntu muli Shikulu. Ena mukalamba, te pamulandu wakutula alisalwa atemwa ukulashikwa, na fimbipo., lelo pamulandu MUKALAMBA. Alishibisha, uwasambilishiwa, te muteku, uwasubilwa pa mulandu wa kwishibisha kabili na bucishinka pa mulandu wakuba Umwinakristu uwakosa panshita ntali.

Lelo awe, ba bishop taba shintilile pa nkalata shakwa Paulo, lelo lyena baile ku milimo yakwa Paulo pa nshita aitile abakalamba ukufuma mu Efese ukuya ku Miletus mu Milimo ya Batumwa 20. Mu vesi 17 ilembo lyatila, aitile "abakalamba" elyo na vesi 28 betwa bakangalila (ba bishop). Kabili aba ba bishop, (ukwabulo kutwishika aba mano ya mapolitiki no kufwaisha ukuteka) bakonkomeshe ukuti Paulo apele ubupilibulo ubwa kutila 'bakangalila' bali abapulamo ukucila pa mukalamba wa pa ncende imo uwakwete icifulo ca bukalamba mu lya mwine fye mu lukuta lwakwe. Kuli bena bishop ali ni ulya uwali na maka ayacilile pa ntungulushi ishingisi sha mu fifulo ifyalekana lekana. Itontonkanyo lya musango yu lyali nalimo mu Malembo atemwa mwi lyashi lyakale, lelo no muntu uwa mibele yakwa Polycarp ashintilile ku kabungwe ka musango yu.

E ico, cilya icatendeke nge milimo mu nshita yakubalilapo capangilwe nge sambilisho iline line kabili efyo caba na lelo. Ba Bishop ne liline basosa ukuti balikwata amaka ukutungulula abantu kabili no kubabomfya nge fyo balekabila, ukubabika apo balefwaya muli bukapyunga. Ici cikanya ubutungulushi bwa Mupashi wa Mushilo Uyo uwasosele, "Mpatwileni Paulo na Barnabas pa mulimo uo nabetilako" Ici caba munkanya-Cebo na munkanya-Kristu.

Mateo 20:25-28,

"Lelo Yesu abetile bese kuli Wene, kabili atile, Mwaishibo kuti bakateka ba Benafyalo baumya bukateka pali bene, na bakalamba babo baumyo lupaka pali bene.

Lelo te kuti cibe ifi muli imwe; lelo uwa muli imwe uufwayo kubo mukalamba, abe kapyunga wenu;

no wa muli imwe uufwayo kube mfumu, abe umubomfi wenu:

Ifyo Umwana wa muntu taishile ku kupyungilwa, lelo ku kupyungila, no kupela umweo Wakwe icilubula ca pa bengi."

Mateo 23:8-9,

"Lelo imwe mwiitwa Rabi: pantu Kasambilisha wenu Umo, noyu ni Kristu; na imwe bonse muli aba bwananyina. Kabili mwiita uwa pano isonde tata: pantu Shinwe Umo, Uwaba mu mulu."

Pa kucilenga ukumfwika bwino ukucila apa, lekeni nondolole ubwina Nikola muli uyu musango.

Mwalaibukisha ukuti mu Kusokolola 13:3 itila,

"Kabili namwene umo uwa mitwe yakwe ngo wakomenwe ku kufwa: ne mpumo ya mfwa yakwe yali poshiwe: kabili abape sonde bakonkele iciswango balepapa."

Nomba natwishiba ukuti umutwe uwakomwa cali ubufumu bwa Roma ubwa Cisenshi, yalya amaka ayakalamba aye sonde aya mapolitiki. Uyu mutwe waliimine nakabili nga "Ubufumu bwa Roman Catholic ubwa bumupashi." Nomba lolekesheni ici bwino bwino. Cinshi ico Rome wa cisenshi uwa mapolitiki acitile ico icali ishintililo lya kulunduluka kwakwe? Ena, "alesalanganya no kucimfya." Ilya e yali imbuto ya Rome ukupatulula no kucimfya. Ameno yakwe ayacela yalelepula no konaula. Uo alepwile no konaula tekuti eme nakabili nga lintu aonawile Cathage no kumushika mu mucele. Imbuto imo ine iya cela yashele muli wene ilyo aimine ngo lukuta lwa bufi, kabili na mafunde yakwe yalitwalilila ukuba cimo cine ukupatulula no kucimfya. Ici e bwina Nikola na Lesa alibupata.

Nomba cintu caishibikwa bwino ice lyashi lya kale icishinka cakuti ilyo ici cilubo caingile mukati ka lukuta, abantu batendeke ukulwishe ofeshi lya bu bishop necalecitika cakutila ici cifulo calepelwa ku basambilila nganshi abaume aba mano ya mapolitiki kabili abalunduluka mu fyuma. Amano ya buntunse ne mitantikile fyatendeke ukusenda icifulo ca mano ya Bulesa kabili no Mupashi wa Mushilo tawa tungulwile nakabili. Ici cali mucine cine icabipisha, pantu ba bishop baishile tendeka ukusambilisha ukuti tacalefwaikwa nakabili imibele ya Bwinakristu iyapwililika ku kupyungila nalimo Icebo atemwa imilimo mu lukuta pantu cali umulalilo kabili no kusefya ifyali ifikankala. Ici casuminishe abaume ababi (bakabepa) ku konaula umukuni.

Pakuba na masambilisho ayapangwa na bantu ya kusansabika ba bishop pa ncende ishishapelwa kuli bene mu Malembo, ulutampulo lumbi ulwakonkelepo lwali ukuleta ifyakulumbwilako ifya pusana fyakulilwe mu buteko bwa bukapepa; pantu bwangu bwangu kwali ba Archbishop pa mulu wama bishop kabili ama cardinals pa mulu wama archbishops kabili pa nshita iyakwa Boniface wa citatu kwaliko papa pali bonse, Pontiff.

Ukubikapo ne sambilisho lya bena Nikola kabili no kwampana kwa Bwinakristu pamo no bwina Babylon icintu icaishilebapo caishileba ico Esekiele amwene mu Cipandwa 8:10,

"Awe naliingile no kumona; kabili moneni e pali ifilengwa fyonse fya fikulika, ne finama fya makankamike, ne milando yonse ya kupapusha iya ba ng'anda yakwa Israele, fyashilwa pa cibumba ukushinguluka uku no ku."

Ukusokolola 18:2,

"Kabili abilikishe na maka, shiwi lya kosa ati, Nawa, nawa Babylon mukalamba, aisabo bwikalo bwa fiwa, icifungo ca mupashi onse uwakowela, icifungo ca cuni conse icakowela ne ca kulengo butolo, ico fyalo fyonse nabanwako umwangashi wa cipyu ca bulalelale bwakwe."

Nomba ili sambilisho lya bena Nikola, ili funde ilyabikilwe mu lukuta talyabombele bwino nganshi ku bantu abengi pantu balebelenga inkalata ishaibela atemwa ilyashi pa Cebo ilyalembelwe ku muntu uwa bulesa. E ico cinshi ico ulukuta lwacitile? Lwa tamfische bakasambilisha abalungami no koca imifungilo. Batile, "Cisenda amasambililo ayaibela ku kubelenga no kumfwa Icebo. Cinshi nangu ni Petro atile ukuti ifintu ifingi ifyo Paulo alembele fyali ifyakosa ku kufyumfwa." Panuma ya kufumyapo Icebo ku bantu, bwangu bwangu caishileba ku bantu ukukutika fye kufyo shimapepo alesosa, kabili no kucita ifyo alebeba. Baitile cilya ukuba Lesa ne Cebo Cakwe ica mushilo. Bali cimfische amano ya bantu no bumi no kubalenga abasha ba bushimapepo ubwalufiwa.

Nomba nga mulefwaya icishininkisho ukuti Ulukuta Lwa Katolika lufwaya ubumi na mano ya bantu, kutikeni fye kwi funde lyakwa Theodsius X. Ifunde Lyantanshi lyakwa Theodosius.

Ili funde lyapelwe lilya line panuma lintu abatishiwe no Lukuta Lwa Ntanshi Lwa Roma. "Ifwe bafilolo batatu tulefwaya ukuti abantu besu ukwabulo kutenshiwa banakilile kuli bukapepa ubo ubwa sambilishiwe na Petro Washila ku bena Roma, ubo ubwa sungwa mu cishinka ku ntambi kabili ubo nomba bwacetekelwa na kuli pontiff, Damasus wa ku Rome, kabili Petro, bishop wa ku Alexandria, umuntu uwa mushilo uwa Butumwa ukulingana ne ntambi sha Batumwa, kabili ne sambilisho lya Mbila nsuma; lekeni tucetekele mu mutwe wa Bulesa umo uwa kwa Tata, Umwana, na Mupashi wa Mushilo, uwa bumulopwe bumo bwine mu Bene batatu Abashila. Tulepingula ukutila abakulakonka ici citetekelo bakalaitwa Abenakristu ba ci Katolika; tuleita bonse impelwa mano sha bukapepa bumbi ne shina lyabipa lya mashilu, kabili no kukanya abapilibulwa babo ukuita ukuti ma chalici. Kunse ka kwebaula kwa bupingushi bwa bulesa, balingile ukusubila ukukandwa ukwa cilamo uko ubutungulushi bwesu, ubwatungululwa na mano ya ku mulu buli no kutontonkanya bwino ku kucushisha..."

Amafunde yakulimuna ikumi na yasano ayo iyi mfumu yaletetele mu myaka iingi yaleseshe bakabila wa mbila nsuma insambu shabo shonse ku kucita ifya bukapepa bwabo, bali batamfische ku ma ofeshi ya buteko yonse, no kubatinya ku kubalipilisha, ukubasendele fipe, ukubatamfya mu calo kabili nangu ukucila ifyo, imfwa.

Namwishiba ifyo cili? Tuleya kuli cilya cine ilelo.

Ulukuta Lwa Roman Catholic lulaita ulwine Nyina wa lukuta. Lulaita ulwine ulukuta ulwantanshi atemwa ulwakubalilapo. Ico cishinka icine cine. Lwali ulwa kubalilapo Ulukuta Lwa Ntanshi Lwa Rome ulwa bwekele kunuma no kuya mu

Iubembu. Lwali ulwa ntanshi ulu ulwapangile akabungwe. Muli lwena mwasangilwe imilimo ne sambilisho lya bena Nikola. Tapali nangu umo uwingakana ukuti ni nyina. Lwena ni nyina kabili alifyala abana banakashi. Nomba umwana mwanakashi afuma mu mwanakashi. Umwanakashi uufwele ishokolokondwe aliikala pa mpili cinelubali sha Rome. Ena ni cilende kabili alifyala abana banakashi. Balya abana banakashi ma chalici ya ci Protestant ayafumine muli wene elyo kabili babwekele nakabili mu kabungwe no bwina Nikola. Uyu Nyina wa ma chalici ya bana bakanakashi etwa cilende mukalamba. Uyo

aba umwanakashi ushali uwa cishinka ku mulapo wa cupo cakwe. Alyupilwe kuli Lesa kabili aliile no kucita ubulalelale na ciwa kabili mubulalelale bwakwe alifyala abana banakashi ababa fye nga ena. Uku ukuba pamo kwa nyina no mwana mwanakashi kwaba munkanya-Cebo, munkanya-Umupashi kabili icakonkelepo ni munkanya-Kristu. Ee, MUNKANYAKRISTU.

Nomba ilyo nshilati nje apatali nganshi ndefwaya ukulumbula ukuti aba ama bishop abakubalilapo batontonkenye ukuti bali pa mulu wa Cebo. Baleeba abantu ukuti kuti balekelela imembu shabo panuma ya kuyebelela isho imembu. Cilya tacali icine. Batendeke ukubatisha utunya mu myaka imyanda ibili. Balcita ulubatisho nge cakupilibwilako. E mulandu wine abantu bali abasankanishiwa ilelo. Nga bali abasankanishiwa lilya, mupepi nganshi na Pentecost, nomba baba mu musango uwapelelwa nganshi, ukuba nalimo imyaka 2000 ukutaluka ku cine ca ntendekelo.

Owe, Ulukuta lwakwa Lesa, kwaba fye isubilo limo. Bwekeleni ku Cebo no kwikala na cena.

Isambilisho Lya Kwa Balaamu

Ukusokolola 2:14,

"Walikwata uko abaikate sambilisho lya kwa Balaamu uwasambilishe Balaki ukupose ca kupuntwisha ku bana bakwa Israele, ku kubalengo kulya ifyaipailwe amalambo ku tulubi, no kucito bulalelale."

Nomba teti mukwate fye imitantikile ya bena Nikola mu lukuta kabili ukwabulo kukwata ili limbi sambilisho ukwisamo, nalyo. Mulemona, nga cakutila mwafumyapo Icebo cakwa Lesa kabili no kwenda kwa mupashi nge nshila ya kupepelamo (abo aba Mpepa balingile uku Mpepa mu Mupashi na mucine) kanshi muli no kupela abantu umusango umbi uwakupepa nge cakupyana, kabili ica kupyanisha cilumbula ubwina Balaamu.

Nga twalaumfwa ifyo isambilisho lya kwa Balaamu lyaba mu lukuta lwa mu Cipingo Cipyu tulingile ukubwekela kunuma no kumona ifyo cali mu lukuta lwa mu Cipingo ca Kale no kulibika kuli ilya inshita ya citatu elyo kabili no kulileta mpaka kuli ino nshita.

Ilyashi lisangwa mu Mpendwa Icipandwa 22 mpaka 25. Nomba twalishibo kuti Israele bali abantu abasalwa bakwa Lesa. Bali ba Pentecosti ba bushiku bwabo. Babutukile mukucingililwa pe samba lya mulopa, bonse balibatishiwe muli Bemba Wakashika kabili balipitile ukufuma mu menshi ukwimbila mu Mupashi kabili no kushanina mu maka ya Mupashi wa Mushilo, ilyo Mirriam, kasesema mwanakashi, alishishe malimba wakwe. Cisuma, panuma ya nshita imo iya bulendo aba bana ba Israele baishile kuli Moab. Muleibukisha ifyo Moab ali. Ali umwana mwaume wakwa Lot ukupitila mu mwana mwanakashi wakwe umo, na Lot nao ali umwipwa wakwa Abraham, e ico Israele na Moab bali ulupwa. Ndefwaya imwe mumone cilya. Abena Moab baliishibe cine, nangu baleikalila pali cena atemwa iyo.

E ico Israele aishile ku mipaka ya kwa Moab no kutume nkombe ku mfumu ukuyasosa, "Tuli ba munyina. Lekeneni tupite mu mpanga yenu. Nga bantu besu atemwa ifitekwa fyesu fyalya atemwa ukunwa icili conse, tuli no kulipila ne nsansa pali cena." Lelo Imfumu Balaki alisangalele nganshi. Ilye ntungulushi ya lilye bumba lya bena Nikola tayali no kusuminisha ulukuta ukupita ne fishibilo fya luko ne fipapusho ne filangisho ifya lekana lekana ifya Mupashi wa Mushilo, ne finso fyabo ifyalebalika no bukata bwakwa Lesa. Cali ica kuleto mwenso, pantu kuti alufya bamo mwi bumba lyakwe. E ico Balaki alikene ukuleka Israele ukupitamo. Nakuba, e ico umwenso wakwe wali uukalamba pali bena, icakuti aile kuli kasesema uwa cilambu uwitwa Balaamu no ku mwipusha ukupapatila pakati ka ena na Lesa no kulomba Impalume ku kutipa Israele, no kubalenga ukuba ababula amaka. Kabili Balaamu, pa kufwaisha ukusangwa mu malyashi ya fya ma politikiki no kuba umuntu umukalamba, ali ne nsansa nganshi ukucite co. Lelo ukumona ukuti alingile ukupalamako, no kupokelela ubwasuko kuli Lesa ku kulenga abantu batipwe apo tali no kucicita umwine eka, aile mukwipusha Lesa nga enga kwata insambu Shakwe ukuya. Nomba bushe ico tacaba fye nga abena Nikola twakwata naifwe ilelo? Balatipa uli onse ushilekonka inshila yabo.

Ilyo Balaamu aipwishe Lesa ku kupelwa insambu ku kuya, Lesa ali mukenye. Iyee cilya cali kusuma! Lelo Balaki alikonkomeshe, ukumulaya ifilambu ifikulu no bucindami. E ico Balaamu alibwelelemo kuli Lesa. Nomba ubwasuko bumo ukufuma kuli Lesa nga bwali ubwalinga. Lelo te kuli Balaamu uwakwete ubufwayo bwakwe. Lintu Lesa amwene ukupondama kwakwe, Alimwebele ukwima no kuya. Bwangu bwangu aninine pali punda no kuya aliile. Nga aliishibe ukuti ici cali fye ubufwayo bwakwa Lesa ubushapwililika kabili nga tabatipile nga aile imiku amakumi yabili no kwesha imiku amakumi yabili. Filya nga Balaamu eflyo abantu bali ilelo! Balicetekela muli ba Lesa batatu, bala batishiwa mu fyakulumbwilako fitatu mu cifulo ce SHINA, kabili lelo Lesa akatuma Umupashi pali bena nge fyo Acitile pali Balaamu, kabili bali no kutwalilila ukucetekela ukuti bali fye abalungama nganshi, kabili apa epo bali mucituntulu abena Balaamu abene bene. Mwamona, isambilisho lya kwa Balaamu. Twalilila te mulandu. Cicite munshila yobe. Batila, "Cisuma, Lesa natupala. Kutu caba fye bwino." Ninjishiba Namupala. Nshilekane co. Lelo ni nshila imo ine iya kabungwe iyo Balaamu asendele. Cabo kukanapelo mucinshi ku Cebo cakwa Lesa. Lyena lisambilisho lya bufi.

E ico Balaamu aile uwafulungana mulya mu musebo mpaka malaika ukufuma kuli Lesa aiminine mu nshila yakwe. Lelo ulya kasesema (bishop, cardinal, chairman, president kabili general overseer) ali uwapofushiwa nganshi ku fintu fya bu Mupashi kwi tontonkanyo Iya ku cindikwa no bukata ne ndalama ica kuti talemona na malaika uwaiminine no lupanga naikata. Ulya aliminine ku kucilinganya kasesema uwapena. Punda umunono ali mumwene abutukile uku no ku mpaka mukulekelesha atitikishe ukulu kwa kwa Balaamu ku cibumba ce libwe. Punda ali mininine kabili taendele. Tekuti acicite. E ico Balaamu alitolweke kabili atendeke ukulamuuma. E Iyo punda atendeke ukulanda kuli Balaamu. Lesa alekele ulya punda ukulanda mu lulimi lumbi. Ulya punda tali wasankanishiwa; ali ni mbuto ya ntendekelo. Atile kuli kasesema uwapofula, "Bushe ine nshili punda obe, kabili bushe nshikusenda mubufumacumi?" Balaamu alyaswike, "Ee, ee, uli punda wandi kabili ulansenda mu bufumacumi mpaka nomba; kabili nga tawaende, nalakwipaya... iyee! cinshi ici, ukulanda kuli punda? Cintu icakusekesha, na citontonkanya na cumfwa punda alelanda kabili nacila mwasuka."

Lesa lyonse alandila mu ndimi shimbi. Alilandile ku mutebeto wakwa Belshazzar elyo na pa Pentecosti. Alecicita nakabili ilelo. Cena kusoka kwa bupingushi ubuli mupepi no kwisa.

E Iyo malaika alengelwe ukumonekela kuli Balaamu. Aebele Balaamu ukuti pa mulandu wa punda ena ngali uwafwa ilya ine nshita pa kwesha Lesa. Lelo lintu Balaamu alaile ukubwekelamo, alituminwe ukuya nakabili noku konkomeshiwa ku kusosa fye ifyo Lesa amupele.

E ico Balaamu aliile no kupanga ifipailo cinelubali ifya nama ishasangululwa ishelambo. Aipeye sukusuku ukulangisha Mesiya uwali no kwisa. Alishibe ifyo alingile ukucita ukupalama kuli Lesa. Alikwete ifibombelo bwino bwino; lelo te maka; cimo cine nga nomba. Bushe tamulecimona mwebena Nikola? Ulya ali palya Israele palya pe samba mu mupoka poka ukuninika ilambo limo line, ukucita ifintu fimo fine lelo umo fye e wakwete ifishibilo ukumukonka. Umo fye e wali na Lesa pakati kabo. Imimonekele tayakamutwale nangu kumo. Teti isende icifulo ca kulangisha kwa Mupashi. Ici e cacitike ku Nicaea. Balibikilepo isambilisho Iya kwa Balaamu, te sambilisho Iya kwa Lesa. Kabili baliipunwine; ee baliwile. Baishileba abantu abafwa.

Panuma lintu ilambo lyapangilwe, Balaamu ali uwaiteyanya ku kusesema. Lelo Lesa akakile ululimi lwakwe kabili tekuti abatipe. Ali bapalile.

Balaki alikalipe nganshi, lelo tapali nangu cimo ico Balaamu engacita pa busesemo. Cali landilwe no Mupashi wa Mushilo. E ico Balaki aebele Balaamu ukuya kulya kwisamba, mu mupoka poka, no kulolekesha panuma shabo ku kumona nga teti kube inshila imbi iyo engabatipilamo. Ubucenjeshi ubo Balaki abomfeshe bucenjeshi bumo bwine babomfya ne lelo. Ifilonganino ifikulu filalolekesha pa tumabumba utunono, kabili ne cili conse ico basanga pakati kabo ku kupangilako ilyashi libi balalifumya no kulibilisha. Nga babwikashi bwa nomba baikala mu lubembu, tapali nangu umo usosa akantu pa lwacena; lelo lekeni umo uwa basalwa aye mubwafya ne pepala lyonse ilye lyashi lili no kucibilisha mu nko yonse. Ee, Israele alikwete ifilundwa fyakwe (fya buntunse) fyanuma. Balikwete ulubali lwabo ulushali ulwalinga ukutashiwa; lelo nangula bena bali abashapwililika, ku kupanga kwa kwa Lesa ukutila imilimo ukupitila mu kusala, ni mukusenamina kabili te ku milimo, **BALIKWETE IKUMBI MU KASUBA KABILI NE NTUMBA YA MULILO MU BUSHIKU, BALIKWETE ICILIBWE ICAFWANTWA, INSOKA YA MUKUBA KABILI IFISHIBILO NE FIPAPWA.** Bali abashininkishiwa te palwabo abene beka, lelo muli Lesa.

Lesa takwete umucinshi nangu umo pali balya abena Nikola nama PHD's, LLD's nama DD's yabo kabili no tubungwe twabo tonse utusuma ne fyawamisha ifyo umuntu enga itakishapo; lelo Alikwete umucinshi kuli Israele pantu balikwete Icebo icashininkishiwa pakati kabo. Mucine Israele tamoneke uwa busaka nganshi ukuba fye uwafuma mu Egupti mukubutuka ukwakutinya, lelo bali abantu abapalwa nelyo line. Fyonse ifyo atala ukwishiba pa myaka ukucila imyanda itatu cali ukucema imikuni, ukulima amabala kabili ukuba abasha mukutine mfwa ku bena Egupti. Lelo bantungwa nomba. Bali bantu abapalwa ukupitila mu maka yakuteka yakwa Lesa. Mucine Moab alolekeshe pali wene. Ne nko shimbi shonse ishashala shalicitile, nasho. Utubungwe lyonse tulolesha pa bashabunganishiwa kabili limbi kuti mukupatikisha ukubaleta mu kabungwe atemwa ukubonaula nga teti bese.

Nomba umuntu umo kuti anjipusha, "Munyina Branham, cinshi icikulenga ukutontonkanya ukuti Moab alibungene ilyo Israele ena tali? Nikwisa uko ulefumya ayo mano?" Ndeyafumya muno mwine muli Baibele. Yonse yalepashaniwa muno mwine. Ifili fyonse ifyalembwa mu Cipingo ca Kale ico icaba mu musango we lyashi fyalembwa ku kutusoka pakuti twingasambilila ukufuma kuli fyena.

Ici cili umu mwine mu Mpendwa 23:9,

"Pantu ukutula ku mulu wa fimabwe ifyasansuka ndemumona, kabili ukutula pa tupili ndemubebeta; mona abantu abaikala BEKA, kabili TABA ITUNGA ABA MU NKO."

Mwacimone co. Lesa ukulolesha panshi ukufuma pa mulu wa fimabwe, te mu mipokapoka umo ukulolesha ububi bwabo no kubebaula. Lesa ukubalolesha umusango afwaile ukubamona_ukufuma ku kulepa kwa citemwiko no luse. Baikale BEKA kabili tabali ababungana. Tabakwete imfumu. Bakwete

kasesema, kabili kasesema alikwete Lesa muli wene ku Mupashi; kabili Icebo caishile kuli kasesema ne Cebo caile ku bantu. Tabali baku U.N. Tabali baku Kabungwe ka ma Chalici ye Sonde, kuli ba Baptists, Presbyterians, Assembly of God atemwa ibumba ilili lyonse. Tabakabile ukubako. Baikumbinkenye kuli Lesa. Tabalekabila ukupanda amano ukufuma ku kabungwe akali konse_bakwete "Efyo asosa Shikulu" pakati kabo. Aleluya!

Nomba nangu cibe mu cinshika ukuti Balaamu alishibe ukupalama ukwalinga kuli Lesa kabili kuti aleta ubusokololo ukufuma kuli Shikulu ukupitila ku maka yamo ayaibela, ali nelyo line pali fyonse filya bishop mwibumba lya bufi. Pantu ni cinshi ico acitile nomba ukuti kwato bubile kuli Balaki? Apangile ipange umo Lesa ali no kupatikishiwa ku kukanda Israele mu mfwa. Nga filya Satana aishibe ukuti kuti alembeleka Efa (ukumulenga ukuwila mu lubembu ulwa ku mubili) e ico ukulenga Lesa ukuleta ukukanda Kwakwe ukwa bupingushi bwa mu mfwa pa lubembu, e ico Balaamu alishibe ukuti nga kuti alenga Israele ukubembuka, Lesa ali no kubakanda mu mfwa. E ico apekenye inshila ukubasenda ukwisa kulya no kwampana mu lubembu. Atumine ubwite ubwa kwisa ku malila ya ku Baal-peor (iseni kuno ku kushinshimuna pamo na ifwe). Nomba Israele, ukwabula ukutwishika, alimwenepo amalila ya bena Egupti e ico tabacimwene ukuba ica lubana nganshi ukuya no kulolekeshako fye kabili limbi ukuyalya na bantu. (Cinshi icalubana ukukwata isenge nangu cibe fi? Tulingile uku batemwa bushe tatulingile, atemwa mu musango twinga banonkelamo?) Ukuba bwino takwatala ukucena nangu umo_atemwa ifyo batontonkenye. Lelo ilyo balya ababulalale abanakashi abena Moab batendeke ukushana no kulafula ilyo baleshinguluka ukushana amasha yabo ayapya no ku fwenkula, ulunkumbwa lwalimine mu bena Israele kabili balitintilwe mu bucende, kabili Lesa mu cipyu aipeye amakana amakumi yabili na yane aya bena.

Kabili filya efyo Costantine na bamupyene bacitile ku Nicaea kabili panuma ya Nicaea. Baliitile abantu bakwa Lesa ku musonkano. Kabili ilyo ulukuta lwaikela ku kulya, kabili no kwima ku kwangala (ukukuma ku mimonekele ya lukuta, ukusefya, kabili na malila ya busenshi ayainikwe ku micitile ya Bwinakristu) lwali ketwe; lwalicitile ubulalale. Kabili Lesa alifuminepo.

Ilyo umuntu uuli onse afuma ku Cebo cakwa Lesa no kuilunda ku lukuta mu cifulo ca kupokelela Mupashi wa Mushilo, ulya muntu alafwa. Uwafwa! Ifi efyo aba. Mwiilunda ku lukuta. Mwiingila mu kabungwe no kusendwa na mafundisho ne ntambi atemwa icintu icili conse ico icisenda icifulo ca Cebo no Mupashi nga nifyo muli abafwa. Ninshi capwa. Muli abafwa. Ukupatulwa kuli Lesa umuyayaya!

Ico e cacitike mu nshita ili yonse ukutula lilya. Lesa alapolokola abantu. Balafuma ukupitila mu mulopa, ukusangululwa ku Cebo, ukwenda ukupita mu menshi ya lubatisho kabili no kwisushiwa no Mupashi; lelo panuma ya kashita ukutemwa kwa ntanshi kulapwa kabili umuntu umo alakwata amano aya kuti balingile ukubunganya pakutula benga icingilila abene beka no kuipangila ishina lyabo beka, kabili balailonganika abene beka kulya kwine kunuma mu nkulo ya cibili kabili inshita shimo ilyo nangu tailafika. Tabakwata Umupashi wakwa Lesa nakabili, imimonekele fye ya bukapepa. Balifwa. Baliisankanya abene beka na mafundisho ne mimonekele kabili tamwaba ubumi muli bene.

E ico Balaamu alengele abena Israele ukucito bulalale. Bushe mwalishiba ukuti ubulalale bwa ku mubili e mupashi umo wine usangwa muli bukapepa bwa bunganishiwa? Nacisosa ukuti umupashi wa bulalale e mupashi wa kabungwe. Kabili bonse aba bulalale bakakwata icifulo cabo muli bembwa wa mulilo. Ifi efyo Lesa atontonkanya pa tubungwe. Ee mukwai, cilende mukalamba na bana bakwe abanakashi bakaba muli bembwa wa mulilo.

Ifilonganino tefya kwa Lesa. Tafyatata ukuba kabili tafyakatale ukuba. Cena umupashi uwalubana uyo upatulula abantu bakwa Lesa bushimapepo no lukuta; kabili caba, e mulandu wine, mupashi wa lubana uyo upatulula abantu ukufuma ku bantu. Ifi efyo akabungwe ne filonganino ficita. Mu kubunganya balaipatulula abene beka ukufuma ku Cebo cakwa Lesa, no kuileta abene beka mu bucende bwa bu mupashi.

Nomba moneni ukuti Costantine apele amalila ayaibela ku bantu. Yali amalila aya kale aya busenshi na mashina aya pya uku yafumya ku lukuta, atemwa mu nshila shimbi imicitile ya Bwinakristu baliibulile no kuibifya no kusefya kwa fya busenshi. Abulile ukupepa kwa milungu kasuba no ku kupilibwila ku Mwana wakwa Lesa. Mu cifulo ca kusefya pa December 21, ico icaba ilyo balesefya amalila ku mulungu kasuba, bakubikile mpaka pa December 25 kabili bakwitile ukufyalwa kwa Mwana wakwa Lesa. Lelo twalishiba afyelwe mu April lintu ubumi bwisa, te mu December. Kabili babulile amalila ya kuli Astarte no kuyeta ukusefya kwa Easter umo Umwinakristu alingile ukusefya imfwa no kubuka kwa kwa Shikulu. Mucine cali amalila aya busenshi kuli Astarte.

Babikile ifipailo mu lukuta. Babikilemo ifimpashanya. Bapele abantu ifyo baitile ifisumino fya batumwa, cibe te kuti mucisange muli Baibele. Basambilishe abantu ukupepa ifikolwe ico cilenga ulukuta lwa Roman Catholic ukuba ulukuta ulwa pulamo ulwa mipashi mwi sonde. Icuni conse cakowela cali muli cilya cifungo. Kabili mwalikwata ba Protestant pamo no tubungwe twabo ukucite cintu cimo cine.

Balile ifintu ifyapelwa amalambo ku tulubi. Nomba nshilesosa ukuti ici cilepilubula mucine ukuti balelya mu butuntulu inama ishapelwa amalambo ku tulubi. Pantu nangu akabungwe ka Yerusalemu kalandile

ukukanya ifya mu musango yu, Paulo talandikishe nganshi pali cena nge fyo asosele ukuti utulubi tatwali kantu. Cali fye pa mulandu wa kwa kampingu kano fye uko capunwishe munyina ushakosa kabili elyo tacasuminishiwe. Ukubikapo na fimbi, ubu Busokololo bwaba ubwa kuma ku Benafyalo kabili te baYuda apo ishi ni nkuta sha Benafyalo. Ndemona ici mu lubuuto lumo lwine mwenamo amashiwi yakwa Shikulu, "Kano fye mwalya umubili Wandu no kunwa umulopa Wandu tamukwete umweo muli imwe. Umuntu takekalile icilyo ceka lelo ku Cebo conse icifuma mu kanwa ka kwa Lesa." Kuti mwamona ukuti ukulya mucine ku kumako mu mano ya bumupashi.

E ico ilyo aba bantu balefukamina ku fimpashanya, ukwasha amakandulo, ukubomfya inshiku sha kutusha isha busenshi, ukuyebelela imembu shabo ku bantu (fyonse ifyo fyaba kuli bukapepa bwakwa ciwa,) balelila pamo na ciwa kabili te kuli Shikulu. Bali mukupepa utulubi nangu basumine atemwa ukukana. Kuti balanda fyonse ifyo balefwaya ukuti ifipailo ne cefungo fyaba fye ifya kubebukisha amapepo yakwa Shikulu atemwa icili conse ico batontonkanya ukuti eflyo cipilibula; kabili kuti basosa ukuti ilyo balepepa ku cinso ca cimpashanya caba fye pa mulandu wa ku konkomesha; kabili ukuti ilyo bayebelela kuli shimapepo, cena mucine cine ni kuli Lesa balecicitila mu mitima yabo, kabili ilyo basosa ukuti shimapepo ala babelelo luse, caba fye ukutila ena alecicita mwi Shina lyakwa Shikulu; kuti basosa ifyo balefwaya lelo balelyako mu bwaishibikwa bwino bukapepa bwa mu Babylon, bwakwa Satana, bukapepa kabili na bailunda abene beka ku tulubi na ku kucita ubulalelale bwa bu mupashi, ico icipilibula imfwa. Bena balifwa.

E ico ulukuta no buteko fyalyupene. Ulukuta fyalyampene pamo no tulubi. Na maka ya buteko kunuma yabo bamwene kwati nomba, "Ubufumu na bwisa kabili ubufwayo bwakwa Lesa na bucitwa pe sonde." E mulandu wine ulukuta lwa Roman Catholic talulelolesha ukwisa kwa kwa Shikulu Yesu. Bena tabacetekele mu millenium. Nabakwata millenium yabo pano pene. Papa aleteka ino ine nshita kabili Lesa aleteka muli wene. Ilyo Akesa ukulingana na bena, cilingile ukuba ilyo imyulu ipya kabili ne sonde fyateyanishiwa. Lelo baba mucilubo. Ulya papa e mutwe wa lukuta lwa bufi, kabili kukesabako millenium, lelo ilyo cilya cikalacitika ena takabemo mulya. Akaba ku ncende imbi.

Ukusoka

Ukusokolola 2:16.

"Lapila atemwa nga taucitile ifi nkesa bwangu kuli iwe, elyo nkalwa nabo ku lupanga lwa mu kanwa Kandi."

Cinshi cimbi eco Engasosa? Bushe Lesa kuti acilukila ulubembu lwa abo abalumbula Ishina Lyakwe apafye? Kwaba fye inshila imo iya kupokelela inkumbu mu nshita ya lubembu, LAPILA. Uyebelele ukuti naulufyanya. Isa kuli Lesa ku kubelelwo luse kabili no kupokelelo Mupashi wa kwa Lesa. Ili lifunde ukufuma kuli Lesa. Ukukana umfwila nimfwa, pantu Atile, "Nkacito bulwi naiwe no lupanga lwa mu kanwa Kandi." Iciswango cacitile ubulwi na bashila, lelo Lesa akacito bulwi ne ciswango. Balya abalwishishe Cebo bakasanga ubushiku bumo Icebo cilebalwisha. Cintu ica kutinya ukufumyako, atemwa ukulundako ku Cebo cakwa Lesa. Kuli abo aba cipilibwile, kabili bacitile kuli cena ukulingana nge fyo ca balingile, inga impela yabo ikaba shani lelo imfwa no konaulwa? Lelo nelyo line inkumbu shakwa Lesa shicili shilebilikisha, "Lapila." Owe, ifyo yawama amatontonkanyo ya kulapila. Tapali ico ndeleta mu maboko yandi, lelo ku lupanda Lwenu eko ndeikatilila. Ndeleta ubulanda bwandi. Ndelapila ukuti naba fintu naba, kabili ifyo nacita. Nomba caba umulopa, tapali cimbi lelo umulopa wakwa Yesu. Cikaba ni cinshi? Ukulapila, atemwa ulupanga lwamfwa? Cili kuli imwe.

Ifilambu

Ukusokolola 2:17

"Uuli no kutwi omfwe ico Mupashi ulesosa ku nkuta. Uwa cimfya nkamupelapo mana uwa fiswa, no kumupele libwe lyabuta, apalembwe shina lipya, ilishaishibikwa ku muntu kano uwalipokelela."

Cila Mbila muli cila nshita ilakwata ifisuma ku wacetekela, ukumukoselesha ukuba kacimfya kabili muli ico ukulambulwa kuli Shikulu. Muli iyi nshita Umupashi ulelaya mana uwafiswa kabili ne shina lipya ilya lembwa mwi libwe ilya buta.

Nomba ukutula apo cila imo iya ishi mbila shiletwa kuli 'malaika'_ (inkombe umuntu) umulimo ukalamba nganshi kabili ne shuko ilya wamisha e cikwatwa cakwe. Kuli aba baume Lesa alepela ama bulayo ayasuma, nge fyo cali ku batumwa ikumi limo na babili ukwikala pa fipuna fya bufumu ikumi limo na fibili ukupingula imikowa ikumi na ibili iya Israele. Kanshi, ibukisheni Paulo alipelwe ubulayo ubwawama: bulya ubwakupela abantu bakwa nabwanga mu bushiku bwakwe kuli Yesu,

Abena Korinti 11:2

"Pantu imufubilo bufuba bwa bulesa; pantu na mulengele ukukobekelwa kuli Kristu, ukuti

nkamupele ku mulume umo ngo ushatala opwa uwa musangwela."

E fyo cikaba na cila nkombe uyo uwali uwa cishinka ku Cebo ca muli ora wakwe ne nshita yakwe. Efyo cikaba mu bushiku bwa kulekelesha. Cikesaba icilambu cimo cine icawama ico capelwe kuli Paulo. Ndetontontokanya mwe bengi imwe muleibukisha ifyo nasosele ukutila lyonse nali no mwenso wa kufwa epali na kumanya Shikulu kabili Wene tali wakusekelela na ine nge fyo mfilwa Wene inshite shingi. Cisuma, naletontontokanya pali cilya inshita imo iya lucelo ilyo nasendeme pa busanshi kabili ilyo line naliketwe mu cimonwa cimo icaibela nganshi. Ndesosa ukuti cali ica ibela pantu nalikwatapo ifimonwa amakana kabili tapaba inshita nangu imo ilyo namwenepo ukufuma muli uyu mubili wandi. Lelo kulya nali iketwe; kabili nali lolekeshe kunuma ukumona umukashi wandi, kabili nalimwene umubili wandi naulambalala palya kumbali yakwe. Elyo naisangile ne mwine mu ncende iya yemba nganshi iyo nshatala monapo. Cali ni paradise. Namwene amabumba aya bantu aba yembesha kabili aba nsansa nganshi abo nshatala monapo. Bonse bamoneke abaice_nalimo imyaka yakufyalwa 18 ukushinta 21. Takwaliko umushishi uwa mfwi atemwa ulukanshi atemwa ubulema ubuli bonse pakati kabo. Abanakashi abacaice bonse balikwete umushishi ukufika mwisamba mu misana yabo, kabili abaume aba cilumendo bali abasuma nganshi kabili aba maka. Owe, ifyo bansengelele. Balinkumbete no kunjita munyinabo uwa temwikwa, kabili batwalilile ukunjeba ifyo bali abansansa ukumona. Ilyo nalesunguka ni bani bonse aba bantu, umo kulubali lwandi atile, "Bena bantu bobo."

Nalipapile nganshi naishile ipusha, "Bonse aba bena Branham?"

Atile, "Iyo, bena bantu bapilibulwa bobo." Elyo aishile nsontelela kuli umo na mayo kabili atile, "Wamona ulya na mayo wa cikashana uo wacilasunguka pakashita akapita. Ali ne myaka ya kufyalwa 90 ilyo wa munonkele kuli Shikulu."

Natile, "Owe mwe, kabili ukutontontokanya ici eco naleumfwilapo umwensho."

Umwaume atile, "Tuletusha kuno ilyo tulelolela ukwisa kwa kwa Shikulu."

Nalyaswike, "Ndefwaya uku Mumona."

Atile, "Tekuti umu Mone ino nshita; lelo Aleisa bwangu, kabili ilyo Akacita Akesa kuli iwe intanshi, kabili ukesa pingulwa ukulingana ne Mbila nsuma iyo washimikila, kabili ifwe tukaba abantu bobo."

Natile, "Ulenjeba nkasukilapo pali aba bonse?"

Atile, "Cila umo. Wafyelwe intungulushi."

Nalimwipwishe, "Bushe cila umo akasukilapo? Nga Paulo Washila?"

Alinjaswike, "Akasukilapo pa bushiku bwakwe."

"Cisuma," natile, "Nalishimikila Imbila nsuma imo ine iyo Paulo ashimikile." Kabili ibumba lyalibilikishe, "Tule tushisha pali cilya."

Ee, kuti namona ukutila Lesa akapela ifilambu ifyawama ku nkombe Shakwe abo ababomba muli bucishinka umulimo uo Apela pali bena. Nga balipokelela ubusokololo ubwa Cebo kuli ilya nshita kabili mu cishinka balishimikile mu bushiku bwabo, no kwikala ifyo bashimikilepo, bakapokelela icilambu icikalamba.

Nomba ne litontontokanyo mu mano, lolekesheni ku vesi nakabili. "Nkamupela mana uwa fiswa." Ifwe bonse twalishiba ukutila mana cali icakulya ca bamalaika; cali ni cilya ico Lesa atumine panshi pa fyani kuli Israele pa nshita iya kululumba kwabo. Cali ica kulya ica pwililika. Cali ica kupapusha ifyo tulya utubufungau utunono utwa cakulya twa basungile mu bumi ubutuntulu. Tapali nangu umo uwalwele. Cilya fye ceka eco balefwaikwa. Ilyo icipao capangilwe balibikilemo ilya mana imo muli cena. Elyo icipao cabikilwe kunuma ya cipembe kabili shimapepo umukalamba eka ewali uwalinga ukupalama kuli cena elyo kabili alingile ukukwata umulopa we lambo. Umukate ukufuma ku mulu, ukulangishiwa kuli mana, ubushiku bumo waishile ukufuma ku mulu kabili waishileba umweo kuli bonse abacetekele pali Wene. Atile, "Ndi mukate wa mweo. Ndi mukate wa mweo uyo uwaishile ukufuma ku mulu, kabili umuntu uuli onse nga alya kuli uyu mukate akaba no mweo umuyayaya." Ilyo Aile Alitushilile Icebo Cakwe, "Umuntu te kucilyo ceka akekalila no mweo lelo ku Cebo conse icifuma kukanwa ka kwa Lesa."

Icebo Cakwe cali mukate. Cali ni mana uwapwililika, ico, ngo muntu aikalilako, takatale ukufwa. Lelo lilya line panuma ya mfwa ya bashifwe, tapali nangu umo uwamoneke ukwishiba icishinka icituntulu kabili mu kashita akanono uyu mana amoneke ukuba uwa fiswa ku bantu. Lelo muli cila nshita Lesa atendeke ukupela nakabili busokololo cilye cafishilwe mpaka muli bunu bushiku ubwa kulekelesha ukulingana no Kusokolola 10:7, kasesema akesa no kusokolola inkama shonse elyo kabili Shikulu akesa. Nomba muli cila nshita, ndesosa, inkombe shapokelele icine icafiswa. Lelo tabacipokelele ku bene beka fye. Lelo cili nge fyo cali ilyo abatumwa baipushiwe ku kupela imikate iingi ne sambu; Yesu alibapele icakulya ica mokaulwa, lelo bena mukubwekesha ba cipele ku bantu. Lesa apela mana Wakwe uwa fiswa kuli kacimfya. Te kuti cicile palya. Wene tekuti esule ifyuma Fyakwe kuli abo abakana ifyo ifyasokololwa kale.

Ifyo nacila sosa palwa nkombe iya cila nshita ukupokelela ukufuma kuli Lesa fimo ifishinka ifya ntendekelo ifya Pentecost capashaniwa mu Cipingo ca Kale uko Mose aebelwe ukusenda imisukupala itatu na citika iya mana no kuubika mu cipe ica golide kunuma ya cipembe ya ca mushilo ca fya mushilo. Mulya shimapepo mukalamba uwa cila nkulo kuti aingila no mulopa uwe lambo. Elyo kuti asenda akaputulwa akanono aka uyu mana (pantu tawalebola) uyo wali iciputulwa ca ntendekelo no kuilya. Nomba muli cila nshita inkombe yakwa Shikulu kuli ilya nshita yapelwe ubusokololo bwakwa Lesa kuli cilye ciputulwa ca nshita. Ilyo inkombe ya butushiwe ku cine, aleleta cilye cine ku bantu. Kabili balya abo amatwi yabo yaiswilwe ku Mupashi kuti baumfwe cine, ukucicetekela, no kucikalila.

Nomba kanshi, kwaliba nakabili itontonkanyo ilya kulya ku ntanshi pali mana uwafiswa. Ndetontonkanya cikaba ukulya kwa muyayaya ukwa busokololo bwa kwa Yesu Kristu mu nshita isha muyayaya ishileisa. Musango nshi nakabili uo twinga tendekelamo ukwishiba ubunonshi ubwashika ubwa Buntu Bwakwe umwine? Fyonse ifyo tulekabila ukwishiba, amasuko yonse ayashasukwa, fyonse filya fikasokololwa. Fikabo kufuma kuli Kristu Uyo uwaba umweo wesu uo twapokelela. Owe, inshita shimo tulatontonkanya tuli abaishiba panono pali Wene ne Cebo Cakwe pano panshi, kabili cena cisuma nganshi, cilatulenga ifwe ukusangalala; lelo ubushiku bumo ilyo imibili yesu ikapilibulwa, cilye Cebo kabili Wene akesaba ifyo tatwatala ukulotapo ukucitwa.

Nakabili lilesosa pano ukutila Akesapela kacimfya ilibwe ilya buta kabili mu (te pali) ilibwe ishina lipya, ilyo umwine eka aishiba. Nomba ilyano ilye shina lipya lintu ilyaishibikwa. Abramam alipilibwilwe kuli Abrahamu, Sarai kuli Sarah, Yakobo kuli Israele, Simon kuli Petro, kabili Sauli kuli Paulo. Aya mashina limbi yaletetele ukupilibulwa, atemwa yapelwe pa mulandu wa kupilibulwa. Cali fye ni panuma Abramam na Sarai bakwete ama shina yabo ukupilibulwa kuli Yehoba ukutila elyo balengelwe abateyanishiwa ukupokelela umwana uwa leisa. Mu mulandu wakwa Yakobo, aishile cimfya elyo kabili aishileitwa cilolo. Mu mulandu wakwa Simon na Sauli, ilyo bapokelele Shikulu, ukupilibulwa kwabo kwalishile. Kabili ilelo cila umo muli ifwe abacetekela aba cine twalikwete ukupilibulwa mwi shina. Tuli Benakristu. Lishina ilyaishibikwa kuli ifwe bonse. Lelo ubushiku bumo tukesa kwata ukupilibulwa na kumbi; tukesa pokelela mucine cine ishina lipya. Kutu caba icishinka ukutila lilye shina lyali ilyesu ilya cine kabili ishina lya ntendekelo ilyalembelwe mwi Buku ilya Mwana wa mpaanga ilya Mweo ukufuma ilyo umufula we sonde taulalengwa. Alishibe shina, lelo ifwe tatwaishiba. Ubushiku bumo ku kutemwa kwakwe Umwine, tukesa ishiba na ifwe.

Ilibwe ilya buta. Ifyo cawama. Ici pano icikope na cimbi cawa mushilo ukupokelela icilambu ukufuma mu kuboko kwa kwa Lesa pa mesho yakwe pe sonde. Namwishiba, panuma ya Costantine, ulukuta ulwa bufi lwaliingishe ukuboko kwaluko mu cuma ca buteko kabili muli co lwakulile ifikulwa ifya yemba ifya isulamo ifimpashanya ifisuma. Ifi fimpashanya, ifyapangwa kwi libwe ilya buta ilya mable, fyali mucine ifilubi ifya Roma ukwinikwa nakabili nga ba mushilo. Inkuta ne fipe fyaluko fyali nafyo ifya emba nganshi, nge fyo umo amona ilelo. Lelo Lesa tali pamo nabo. Inga Lesa alikwi? Ali pamo na ba mushilo Bakwe mukayanda kamo akanono atemwa mu lucengo, atemwa incende imo mu lupili mu mpanga uko bafiseme ukufuma ku ma membala ba lukuta lwa bufi. Bena tabakwete ifikulwa ifyaemba, bakemba abamingila, ifyakufwala ifisuma, kabili na fimbini ifyakutemuna ifye sonde. Lelo nomba muli ubu bulayo ubwawama ku bacetekela aba cine aba nshita shonse, Lesa alilanda Akabapela ifilambu ifya kuyemba ukukalamba no kubapo ukwa muyayaya. Lekeneni abakankala balolekeshe pa bapina. Lekeneni bapele indalama ishingini ku lukuta pa kutila lweni mukubwekesha lwinga cindika uupela pakubika icipampa ca mable atemwa icimpashanya cimo mukubapelo mucinshi pa cintubwingi pakutila bonse bengasekelela. Ubushiku bumo Lesa Uyo umona no kwishiba bonse akesa tasha nakabili mukamfwilwa pakupela ifyakwe fyonse, nangula cingaba amakobili yabili fye, kabili Wene, Umwine, akalambula ne fyuma fya ku mulu.

Ee, mana uwa fiswa ne shina lipya mwi libwe ilya buta. Ifyo Shikulu abo musuma kuli ifwe ukutulambula bwino nganshi, kabili ifwe fwe bashalinga. Owe, ndefwaya ukubo waiteyanya inshita fye shonse ku kucito bufwayo Bwakwe, kabili no kubike fyuma mu mulu.

www.messagehub.info

Iyabilwa na

William Marrion Branham

"...mu nshiku she shiwi..." Ukusokolola 10:7